

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Visoka priznanja za uspešno delo

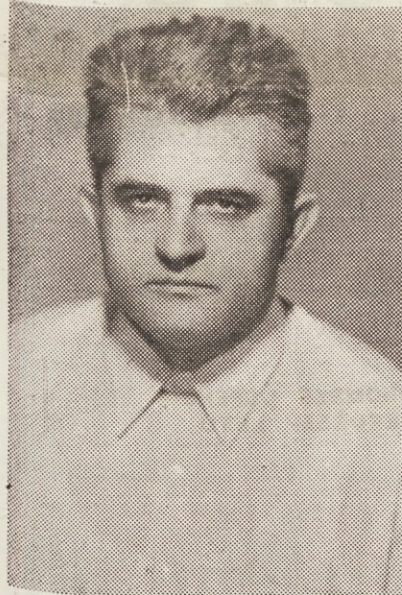
Ob prazniku dneva republike so bile na slavnostni seji centralnega delavskega sveta dne 27. 11. 1973, prvič podeljene Gradisove nagrade

Komisija za Gradisove nagrade za leto 1973, ki jo sestavljajo predsednik dipl. ing.: Dragovan Sever, dipl. ing.: Borut Maister, višji gradb. tehnik Bernard Gabrijelečič, dipl. oec. Vinko Koleto, predsednik SOP Janez Raušl, je na zadnji seji z večino glasov sprejela naslednji sklep:

Gradisovo nagrado za leto 1973 prejmejo: dipl. ing. strojništva Franc Marinčič, šofer Alojz Založnik, delovodja Feliks Kvar, strojnik Viktor Mihelič, in diplomu za nadpovprečni ekonomski uspeh poslovanja TOZD GE Jesenice.

I.

Gradisovo nagrado za leto 1973 v znesku 8.000 din in priznanje se podeli dipl. ing. strojništva Francu Marinčiču iz skupnih služb GIP GRADIS Ljubljana za izjemne dosežke trajnejšega pomena na področju strojno konstrukcijskega dela:

Ing. Franc Marinčič

Dipl. ing. strojništva Franc Marinčič je bil rojen 14. 9. 1925 v Horjulu, pri podjetju je zaposlen od 1955 dalje. Zadnjih deset let uspešno vodi strojno — konstrukcijsko biro na centrali podjetja. V vseh letih svojega dela v strojno konstrukcijskem biroju je imenovan konstruiral predvsem nove strojne konstrukcije, ki jih je podjetje potrebovalo, ni jih pa moglo kupiti na tržišču. Delal je na izpopolnjevanju in razvoju lastnih strojnih konstrukcij in na razvoju sodobne strojne opreme za celo podjetje. Naj navedemo samo nekatere izmed njegovih uspešnih konstrukcij:

- centralne betonarne za razne Gradisove enote,
- separacijske naprave za Koper, Ljubljano, Celje...,
- prevozne avtomatske betonarne za 10 m³/h,
- centralne Gradisove betonarne z avtomatiko za 20 m³/h,
- montažna konstrukcija za sistemsko gradnjo mostov in luk nosilnosti 60 t po lastni konstrukcijski zamisli,
- montažna konstrukcija za 100 t montažne elemente za sistemsko gradnjo mostov, ki je pred kratkim začela služiti svojemu namenu na gradnji avtoceste Hoče-Leveč.

Poleg omenjenih konkretnih strojnih postrojenj in strojnih sklopov je imenovan s svojim delom odločilno vplival pri reševanju raznih manjših strojnih naprav, kovinskih opazov itd.

Velike zasluge za razvoj podjetja pri opremljanju s »sodobno« strojno opremo in za vse prej navedene

pomembne rezultate pripadajo po sodbi predlagateljev in oceni komisije prav nagrajencu dipl. ing. Francu Marinčiču.

II.

Gradisovo nagrado za leto 1973 v znesku 6.000 dinarjev in priznanje se podeli šoferju Alojzu Založniku iz TOZD Strojno prometnega obrata v Ljubljani, za izreden finančni uspeh in vzdrževanje vozila, ki ga upravlja.

Alojz Založnik je bil rojen 18. 6. 1920 v Hudinji. Pri podjetju Gradis je zaposlen od 20. 5. 1947. Zadolžen je za vozilo FAP 7 ton, ki je bilo nabavljeno septembra 1958. Kamion je po 15 letih obratovanja še vedno tehnično ustrezen za delo, kar je edinstven primer v Gradisu. V vsem dosedanjem obdobju je bilo na vozilu opravljeno samo eno generalno popravilo in nekaj tekočih popravil kljub temu, da ima kamion prevoženih približno 500.000 km.

Finančni uspeh vozila je bil vsa leta do sedaj pozitiven. Osnovna vrednost kamiona je 126.873,00 din, amortizacijska stopnja pa 20%. Iz tega sledi, da je bila z amortizacijo že trikrat izplačana osnovna vrednost vozila. Poleg rednega vzdrževanja kamiona je za tovariša Založnika karakteristično tudi to, da je bil zaradi delovne discipline, vestnosti in točnosti pri delu vedno vzor drugim šoferjem.

Po sodbi predlagatelja in oceni komisije si Alojz Založnik nagrado v celoti zasluži.

III.

Gradisovo nagrado za leto 1973 v znesku 3.000 dinarjev in priznanje se podeli delovodji Feliks Kvaru iz TOZD Ravne na Koroškem za izredne uspehe pri delu, predvsem pa zaradi mobilnosti.

Feliks Kvar je bil rojen 3. 1. 1932 v Gibni pri Ptuj. Pri podjetju Gradis se je zaposlil 9. 7. 1954. Leta 1962 je kot Gradisov štipendist končal delovodsko šolo.

Pri svojem delu, katerega je izvajal za razne investitorje, je pokazal nadpovprečne kvalitete pri vodenju gradenj, na vseh objektih je vedno pokazal pozitiven finančni uspeh, razen tega pa je bil vedno priljubljen pri vseh investitorjih zaradi korektnih odnosov.

Uspešno je delal na sledečih objektih:

- investicijski objekti v Železarni Ravne,
- cesta Poljane-Holmec in Ravne-Kotlje,
- investicijski objekti rafinerije nafte v Slavonskem brodu kot akcijska podjetja,
- obnova Banja Luke, kot splošna akcijska podjetja,
- most čez Dravo v Dravogradu,
- izgradnja viaduktov na avtocesti Hoče-Leveč.

Predlagatelji in komisija smatra, da je tovarš Kvar zaradi uspešnosti dela, kvalitete, predvsem pa zaradi mobilnosti — šel je vedno tja, kjer so to interesi podjetja in enote za-

Alojz Založnik

htevale — do dodeljene nagrade v celoti upravičen.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Ob prazniku republike
čestitamo vsem članom
kolektiva GIP Gradis

Predaja zastave I. Proleterski brigadi

Ob Dnevu republike

Pred desetletji ni bilo malo držav, ki so jih imenovali kraljevine, danes pa je že marsikatera izmed njih republika. Ene dežele so prišle v novo obliko po tej, druge po drugi poti in prav tako, kot so bile različne poti prehoda, so bili z njimi zvezani tudi različni nameni in cilji tistih, ki so ustanavljali republiko. Ponekod se je s tem ustanavljanjem pojavil tudi nov način vladanja, ponekod pa so le zamenjali gospodarje na vrhu vladanja. Ko so ustanavljali v prejšnjem stoletju republiko, je to pomenilo, da so naprednejše sile zavzele oblast, da se bodo trde in preživele oblike vladanja porušile, da bo ljudstvo drugače zaživel — bolj svobodno, manj izkoriščano. Tudi danes si še predstavljamo, da tam, kjer okličejo republiko, ljudje stopajo na pot napredka, tako je vsako leto nekaj držav v nerazvitem svetu, ki pravzaprav do danes sploh še nikoli niso imele nad seboj drugega kot izkoriščevalca (nekaj let tega, nekaj let onega), ki si s svojimi narodno-osvobodilnim bojem pribori svojo republiko.

Pa vendar povsod republika le ne pomeni naprednejše oblike vladanja. Marsikje se z ustanovitvijo republike ustavi življenje, napredek, vse tisto, kar so ljudje prej z upanjem gradili. Namesto kralja pride na oblast nekdo drug, ki do vladarskega naziva nima več pravice, pa vendar s pomočjo vojske vlada in ustvarja v deželi tiranijo, ki ji ni para. Mi Evropejci, med katerimi se že nekaj stoletij rojevajo znova in znova napredno misleči ljudje, ki polagajo temelje za novo in boljšo človeško družbo, ravno mi imamo pred svojimi nosi tri take dežele, ki so s svojim oklicem republike več izgubile kot pridobile. Ena izmed teh treh je celo naša sosedna in kako včasih republika pomeni zatiranje, znova in znova obsedno stanje, policijsko uro, polne zapore nedolžnih, preganjanje itd. se lahko naučimo le nekaj sto kilometrov južneje.

Ko smo pri nas pred tridesetimi leti ustanavljali republiko, si najbrž marsikateri borec, ki se je zanjo boril, še ni znal predstavljati, kako bomo v njej živeli. Takrat na to ni bilo časa misliti, važno je bilo, da bo naša dežela enkrat svobodna, pa naj bo taka ali taka. Naši najnaprednejši vodniki pa so vedeli, da na novo pot, ki se nam bo odprla po osvoboditvi, ne moremo stopiti nepripravljeni, vedeti bo treba čisto določeno, kje bomo začeli in kaj bomo dalje ustvarjali. In takrat, ko se je republika komaj že rodila in nam jo drugi po svetu še niso priznali, je bilo že začetno, da njena ustanovitev pomeni pot v napredek, v boljše življenje vseh ljudi, skratka v socializem. Temelje tega so udarili z nazivom »ljudska republika«. Tak je bil torej začetek naše republike: ne posebno drugačen kot v marsikateri drugi deželi, kjer se je tudi rojevala v boju in krvi, pa vendar — njeno življenje je popolnoma različno od teh. Nismo edina socialistična dežela na svetu. Nekatere so stare toliko kot naša, druge mlažje, nekatere celo starejše, pa spet moramo poudariti, da je naša pot v socializem drugačna od ostalih, saj gradimo to novo obliko življenja v drugačnih razmerah kot drugi.

Republika nam ni prinesla samo novega naziva v našem imenu, ampak predvsem nov okvir, v katerem danes gradimo nov red. Kdo si je lahko pred tridesetimi leti predstavljal, da bo v teh okvirih zraslo samoupravljanje, ki nam je največja pridobitev? Svet dolgo časa ni verjel, da bo zaživel, danes pa k nam že prihajajo iz socialističnih, še več pa iz dežel starega reda, da bi od blizu proučili to »čudo«, ga spoznali in mogoče tudi posvojili. Pa ni to nobeno »čudo«, nihče nam samoupravljanja ni diktiral, ampak se je samo rodilo iz naših razmer in potreb, to pa je njegova najboljše lastnost, saj je tako zagotovljen njegov obstoj in razvoj, ne pa propad.

Ko praznujemo Dan republike, se ponavadi ozremo na čas, ko so jo ustanavljali. Takrat je bil čas herojev, vendar vsaka doba rojeva nove heroje in torej: ozrimo se enkrat na leta življenja republike in pogledimo, kaj nam je omogočila, kaj nam je dala v teh tridesetih letih. Na koncu bomo ugotovili, da tega ni malo. To seveda velja tudi za Gradis.

10. decembra volitve v organe samoupravljanja

Po določilih 30. člena zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register (Ur. l. SFRJ, št. 22/73) in na osnovi 19. člena samoupravnega sporazuma o združitvi Temeljnih organizacij združenega dela v GIP GRADIS sprejme delavski svet na seji dne 8. novembra 1973 naslednji

SKLEP

1. Razpišejo se volitve v delavski svet Temeljne organizacije združenega dela, organizirane v sestavu GIP GRADIS in v delavski svet GIP GRADIS (podjetja), ki ga sestavljajo delegati, izvoljeni v Temeljne organizacije združenega dela.

2. Volitve v organe pod 1. tč. tega sklepa bodo dne 10. decembra 1973.

3. Število članov delavskega sveta Temeljne organizacije združenega dela, ki ga volijo posamezne Temeljne organizacije združenega dela, je določeno v statutu vsake Temeljne organizacije združenega dela. Temeljne organizacije združenega dela, ki so sklenile v statutu da ne bodo imele delavskega sveta, volijo le delegate v delavski svet podjetja, ostale pa volijo člane v oba organa.

4. Vsaka Temeljna organizacija združenega dela in Samoupravna skupnost skupne službe voli po tri delegate v delavski svet podjetja.

Zakaj volitve v organe delavskega samoupravljanja?

Marsikdo se bo vprašal, zakaj volitve v organe delavskega samoupravljanja, ko mandat prejšnjih članov delavskega sveta TOZD in delavskega sveta podjetja še ni potekel.

Po podpisu samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v GIP GRADIS, so se spremenili tudi medsebojni družbeno politični, organizacijski in ekonomski odnosi. V zvezi s temi, predvsem pa zaradi konstituiranja organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register, je potrebno izvoliti organe upravljanja. S tem pa ni rečeno, da TOZD ne morejo ponovno predlagati delegata člana sedanjega delavskega sveta, če mu mandatna doba še ni potekla.

Pri uresničevanju ustavnih dopolnil in Zakonu o konstituiranju, smo doslej že opravili prvo in drugo fazo. Če konstituiranja po opisanem postopku ne bi bilo v celoti opravljeno do konca decembra 1973, so predvidene sankcije po samem zakonu.

Ko naše TOZD sprejemajo svoje statute, je istočasno potrebno opraviti tudi volitve v delavski svet podjetja in delavskih svetov TOZD.

Zaradi lažjega dela je splošna služba pripravila potek vseh opravil, kot so:

1. Delavski svet podjetja razpiše volitve v delavske svete TOZD in delavski svet podjetja z dne 10. decembra 1973 ter imenuje volilne organe ..... 8. novembra 1973.
2. Komisije za volilni imenik sestavijo volilne imenike in jih razgrnejo za 7 dni ..... do 14. novembra 1973.
3. Volilne komisije v TOZD in samoupravne skupnosti — skupne službe se sestanejo, določijo volišča ter imenujejo volilne odbore ..... do 14. novembra 1973.
4. Komisije za volilni imenik preverijo imenike in jih pošljejo volilni komisiji TOZD in samoupravni skupnosti — skupne službe v podpis ..... do 22. novembra 1973.
5. Zbori delovnih ljudi:
  - za predlaganje kandidatov
  - za sprejem statuta TOZD (isti zbor za obe zadevi) in predložitev kandidatnih list volilnim komisijam v potrditev ..... od 19. do 23. novembra 1973.
6. Volilna komisija potrdi in razglasi kandidatni listi (za DS TOZD oz. samoupravna skupnost — skupne službe in za DS podjetja) ..... do 26. novembra 1973.
7. Volilna komisija pripravi glasovnice in drug volilni material ter ga razdeli volilnim odborom ..... do 10. decembra 1973.
8. Volitve ..... 10. decembra 1973.

Ker je potrebna po zakonu tudi ponovna izvolitev individualnih izvršilnih organov tj. direktorjev TOZD, glavnega direktorja in direktorjev strokovnih služb, bo v času do konca decembra izvedeno tudi to.

Po 12. členu zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu morajo biti delovna mesta individualnih izvršilnih organov, to so delovna mesta, na katerih imajo delavci posebne pravice in odgovornosti, javno razpisana. Javni razpis in predloge za izbiro kandidatov izvedejo posebne komisije in sicer za direktorja TOZD imenuje komisija delavski svet TOZD; za glavnega direktorja podjetja in za direktorje strokovnih služb samoupravne skupnosti — skupne službe pa komisija, ki jo imenuje delavski svet podjetja. Komisije imajo vsaka po 5 članov.

Razpis je bil objavljen v časopisu DELO dne 20. 11. 1973. V času, ko to pišemo, je predlaganje in izbira kandidatov že za nami. Izbrani so najboljši in najuspešnejši člani kolektiva TOZD in skupnih služb. Ker je v večini primerov na kandidatni listi več delegatov, lahko delavci delovne skupnosti TOZD in skupnih služb še enkrat izbirajo, najboljše med najboljšimi.

7. decembra kviz o Gradisu

Na razpis za mladinski kviz o Gradisu smo opozorili pred dvema mesecema in odziv je tak, kot smo si želeli: vsi mladinski aktivni bodo sodelovali. Nekateri so že pripravljeni, drugi si znanje o Gradisu šele nabirajo, kakšno pa je v resnici njihovo znanje, boma videli 7. decembra ob 10. uri na Centrali. Tisti, ki bodo zmagali, bodo dobili lepe knjižne nagrade. Torej: naj zmaga najboljši!

Stran 2 ★ »GRADISOV VESTNIK«

NADALJEVANJE S PRVE STRANI — NADALJEVANJE S PRVE STRANI — NADAL

Feliks Kvar

IV.

Gradisovo nagrado za leto 1973 v znesku 3.000 dinarjev in priznanje se podeli strojniku Viktorju Mihaliču iz TOZD strojno prometni obrat Ljubljana, za vestno vzdrževanje stroja.

Viktor Mihalič je bil rojen 13. 2. 1928 v Sv. Juriju pri Murski Soboti. Pri podjetju se je zaposlil 19. 8. 1947.

Viktor Mihalič je zadalžen za delo z nakladačem Caterpillar 955, ki je bil nabavljen avgusta 1967. Do sedaj je opravil s strojem ca. 17.000 obratovanih ur. Tovariš Mihalič dela na tem stroju od dneva, ko je bil nabavljen. V tem času ni bil opravljen generalni remont, niti kakšno večje investicijsko popravilo. Stroj je bil vedno vzorno vzdrževan, vsa manjša popravila pa je tovariš Mihalič vestno in strokovno opravil. Pri delu je marljiv, glede izvedbe in strokovnosti opravljenih del pa ni bilo s strani gradbenih vodstev nikoli pripomb. Vsled rednega in primerne vzdrževanja stroja je končni letni obračun vsa leta dosedaj pokazal pozitivni finančni uspeh, in to najvišjega, od strojeve enake kategorije.

Viktor Mihalič

Predlagatelj in komisija smatra, da je za uspešno delo in vestno vzdrževanje stroja do nagrade upravičen.

V.

Gradisovo diplomu za leto 1973 se podeli TOZD Jesenice za nadpovprečne rezultate v letih 1969—1972.

Podatki analitsko-planske službe in doseženi rezultati kažejo, da je TOZD Jesenice dosegla v okviru podjetja in v primerjavi z drugimi TOZD »Gradisa« nadpovprečne rezultate.

1) Obseg del

Od leta 1969—1972 se je obseg del povečal z indeksom 100/285 v primerjavi prvo polletje 1972 proti prvo polletje 1973 pa za 100/150. Delež TOZD Jesenice v celotnem Gradisu je bil leta 1969 8,3 %, v prvem polletju 1973 pa že 11, 7 %.

2) Naraščanje uspeha, merjeno z ostankom dohodka (PČD): dinamika ostanka dohodka v letu 1969—1972 kaže indeks 100/347, v primerjavi

prvo polletje 1972 in prvo polletje 1973 pa 100/168. Delež TOZD Jesenice v celotnem Gradisu je bil leta 1969 8,1 %, v prvem polletju 1973 pa 15,1 %. Enota ima najugodnejšo delež dohodka v korist skladov in to 71 : 29 v prvem polletju 1973.

3) Zbirni kazalci uspeha po sistemu PERLA uvrščajo enoto na 2. mesto v podjetju in na prvo mesto med gradbenimi enotami.

4) Enota ima podpovprečno stopnjo režije. Delež režije, izražen v procentu vrednosti čiste proizvodnje, se giblje tako:

Gradbene enote: 1969 — prvo polletje 1973 ... 13,9 %/16 %

TOZD Jesenice: 1969 — prvo polletje 1973 ... 14,3 %/14 %

5) V zadnjih štirih letih je bilo v gradbenih enotah poprečno 6,25 %

izgubljenih dni zaradi bolezni, v TOZD Jesenice pa le 4,67 %.

Enota je zelo mobilna, kaže veliko skrb za delavce (gradnja delavskih domov in lastnih menz), kot poseben uspeh jim lahko štejemo ponovno plasiranje na področju industrijsko močnega Kranja.

Po oceni komisije so konkretni rezultati TOZD Jesenice najboljši dokaz uspešnega kvalitetnega dela in prispevka k razvoju podjetja.

Zasluzena priznanja so razdeljena. Prejeli so jih tisti, ki so pri svojem delu dosegli nadpovprečne rezultate. Prepričani smo, da letošnje Gradisove nagrade ne bodo samo spodbuda nagrajencem, temveč tudi spodbuda ostalim članom kolektiva. Istočasno pa je dokaz, da se s poštenim in nesebičnim delom veliko doseže.

L. C.

Ing. Saša Skulj - novi podpredsednik ljubljanske mestne skupščine

Ing. Saša Skulj

Naslega komercialnega direktorja, Saša Skulja, dipl. inž. gr. so 8. novembra na seji ljubljanske mestne skupščine izvolili za novega podpredsednika.

Ing. Skulj je do tega časa opravljal že vrsto družbenopolitičnih funkcij, saj je bil do novega imenovanja predsednik sveta za stanovanjsko gospodarstvo mestne skupščine.

Ob izvolitvi mu želimo veliko uspehov in mu obenem iskreno čestitamo.

Vztrajamo pri izvajanju akcijskega programa sindikalnega odbora podjetja

Sindikalni odbor pregledal izvajanje akcijskega programa stabilizacije. Ne moremo pristati na pol poti. Dnevnice in potni stroški v upadanju. Fluktuacija zavira naše delo. Preprečiti nadaljnji padec realnih osebnih dohodkov. Obremenitve gospodarstva se ne zmanjšujejo.

● Ne moremo ostati na pol poti

Na zadnji seji sindikalnega odbora podjetja je predsednik SOP Janez Raušl jasno povedal, zakaj vztrajamo na izvajanju akcijskega programa stabilizacije sindikalnega odbora podjetja.

Vloga sindikata je znana, spremeniti pa se bodo morali naši notranji odnosi. Če samo dejstvo, da je bila seja komaj sklepna, nam prikazuje delo posameznih izvoljenih delegatov, oziroma članov SOP. Na takšno gledanje posameznikov do skupnih nalog ne moremo pristati. Če je nekdo nalogo prevzel, jo mora tudi izvrševati.

Akcijski program zahteva tudi spremembo dela v osnovnih organizacijah sindikata. Predvsem bodo le-te morale svoje delo preusmeriti neposredno med delavce na delovnišči, to je tja, kjer se delavce kot proizvajalce pojavlja in organizira. Program naše akcije je konkreten

(objavljen je bil v oktobrski številki Gradisovega vestnika), točno vemo, kaj naj delamo in kakšna so merila, s katerimi bomo spremljali in ocenjevali učinkovitost našega dela in naših sposobnosti.

● Dnevnice in potni stroški v upadanju

Kljub kritiki lastnega dela pa gremo vseeno naprej. Ustanavljanje delavske kontrole v TOZD je v polnem teku. Predlogi za razne organizacijske, tehnične in družbenoekonomske spremembe so mnogo bolj pripravljeni kot doslej. Osnovne organizacije sindikata so se v celoti vključile v borbo vsesplošnega varčevanja. Dnevnice za službena potovanja, reprezentančni stroški, nadomestila za službeno uporabo zasebnih vozil so v upadanju, kar nam dokaj jasno dokazujejo spodaj navedeni podatki.

V času od 1. 1. 1973 do 31. 10. 1973 je bilo izplačano

TOZD	Dnevnice za služb. potov. v državi	Dnevnice za služb. potov. v tujini	Izdatki za reklamo in propagando	Reprezentančni stroški	Nadomestila za sl. upor. zaseb. os. vozil
Skupne službe	100374,85	39742,15	305895,45	140047,20	621074,05
Biro Ljubljana	6036,00	1831,50	—	5414,35	21261,70
Železokr.	5344,50	—	—	—	—
Ljubljana okolica	3777,75	—	85901,50	2245,95	32085,70
Koper	13724,60	—	3105,00	9708,70	26181,90
Jesenice	38409,80	—	18250,00	11194,50	65411,10
Ravne	16764,00	—	23300,00	18707,75	84096,30
Celje	45652,20	—	13497,30	6152,45	73415,25
Ljubljana	47560,60	—	1885,00	3506,95	67373,70
Maribor	49894,75	—	5636,00	12391,50	189593,90
KO Ljubljana	68384,70	—	8689,90	18401,50	88785,00
Škofja Loka	15416,00	28513,20	8450,00	8998,25	59950,60
OGP	13991,60	—	40595,90	3003,20	13690,85
KO Maribor	93812,00	—	650,00	9105,65	48039,20
SPO	30600,80	—	970,00	6239,30	36850,50
Biro Maribor	10194,60	—	150,00	3973,15	13941,00
Nizke gradnje	77870,80	—	1020,00	11595,10	68539,90
C skladišča	6680,00	—	—	345,70	—
Upr. stan.	1992,60	—	—	—	4947,30
	648043,15	70086,85	517996,05	206704,80	1034211,10

● Fluktuacija ovira naše delo

Prepričani smo, da so organizatorji proizvodnje dejtalno obravnavali analizo fluktuacije delovne sile za tričetrtletje 1973, ki je bila objavljena v Gradisovih obvestilih.

Fluktuacija delovne sile je še vedno rak rana našega poslovanja in ovira naše celotno delo. Zato tudi SOP ne more mirno mimo tega, končno pa je obravnava analize tudi ena izmed točk akcijskega programa. Iz podatkov KSS je razvidno, da smo v tričetrtletju 1973 sprejeli v našo delovno organizacijo 1868 delavcev, v istem času pa je odšlo 1470 delavcev. V primerjavi z letom 1972 sicer za malenkost manj ali število odhodov je še vedno občutno preveliko. Pretežen del odhodov pomenijo samovoljne prekinitve dela, sledijo odhodi zaradi družinskih razmer, občutno pa so se dvignili odhodi zaradi osebnih dohodkov. Med temi je bilo največ nekvalificiranih delavcev (42 %), sledijo polkvalificirani (29 %) in kvalificirani (23 %).

Na splošno pa je gibanje delovne sile ob tričetrtletju izgledalo takole:

TOZD	Povprečno zaposlenih	Prišli	Odšli
Celje	504	224	195
Jesenice	608	291	240
Koper	211	34	43
Ljubljana	437	159	109
Ljubljana okolica	372	279	169
Maribor	805	188	160
Nizke gradnje	372	105	100
Ravne	402	309	207
KO Ljubljana	190	17	16
KO Maribor	190	21	31
LIO Škofja Loka	189	28	24
OGP Ljubljana	193	58	46
SPO Ljubljana	310	44	28
Železokrivnica	75	54	31
Projektivni biro Ljubljana	42	9	7
Projektivni biro Maribor	18	3	1
Skupne službe in tujina	600	39	58
UDD	27	6	5
Skupaj	5545	1868	1470

Nakazanih je le nekaj podatkov, osnovni odbori sindikata pa bi morali te analize podrobneje obravnavati, zlasti pa analizirati vzroke in posledice te velike fluktuacije.

● Preprečiti nadaljnji padec realnih osebnih dohodkov

Zadnje čase vedno več govorimo o delitvi osebnih dohodkov in nagrajevanju. Vseskozi trdimo, da je treba najti tak način nagrajevanja, ki bo čim bolj spodbujal k delu. Bolj bo torej moral priti do izraza že davno znan izrek »za več dela, več denarja« in tako si bomo zagotovili, da bodo realni osebni dohodki rastli enako kot produktivnost dela. V sam sistem nagrajevanja pa bomo morali bolj »junaško« vključiti tudi minulo delo.

Poglejmo nekaj konkretnih podatkov analitsko planske službe. Lani so znašali OD na uro ob tričetrtletju 14,06 dinarja bruto, letos pa 16,26 din, kar je za 15,7 % več kot lani. Mesečni prejemki so se za isto obdobje povečali za 9,3 %, toda istočasno so se povečali življenjski stroški v primerjavi z lanskim tričetrtletjem za 19,7 %. Realni mesečni prejemki so letos nazadovani za 8,7 %.

Seveda je nagrajevanje odvisno od več faktorjev in načina nagrajevanja. Pri nas je najbolj poznano nagrajevanje z normami in obračuni z akordi, osebno ocenjevanje (predvsem administrativnega kadra) ter nagrajevanje organizatorjev proizvodnje. Nagrajevanje je zelo občutljiva in življenjsko pomembna zadeva, kar velja za vse kategorije. Sindikalni odbor meni, da ni prav, da zadnjih nekaj mesecev niso bile izplačane nagrade organizatorjem proizvodnje. Kot smo slišali na zadnji seji delavskega sveta, pa bodo v novembru kar za vse mesece skupaj. Res, da so si organizatorji ta denar zaslužili in da so glede nagrajevanja po uspehu enaki z ostalimi člani kolektiva, povzroča tako nagrajevanje negotovost. Prej med organizatorji proizvodnje, sedaj pa med delavci, ki vidijo, da so organizatorji prejeli malo debelejšo kuverto. Delavcem kot organizatorjem proizvodnje je potrebno v bodoče gibljivi del nagrade sproti vsak mesec obračunavati. Pri nagrajevanju pa je seveda treba upoštevati vse elemente delitve po gospodarskem načrtu za leto 1973.

● Obremenitve gospodarstva se ne zmanjšujejo

V razpravi o stanovanjskih problemih in prehrani delavcev so ugotovili, da mnogo hitreje naraščajo zakonske in pogodbene obveznosti, obresti, materiali, stroški, mnogo počasneje pa prispevki iz osebnega dohodka, iz katerih se pretežno financira dejavnost družbenega standarda. Slednjemu bo sindikat vsekakor povečal večjo pozornost. Delavce pa bomo morali seznaniti s pregledom obremenitev celotnega dohodka. Neodtujljiva je namreč pravica delavcev, da so informirani o celotnem dohodku in njegovi delitvi, da izražajo svoja mnenja in stališča, ki pomenijo politično obveznost za tiste, ki v sistemu dokončno odločajo.

Mnoga nasprotja, ki se od časa do časa pojavijo v kolektivu, dostikrat izhajajo iz volje posameznikov ali skupine iz že neurejenih materialnih problemov in medsebojnih odnosov. Zato bomo morali pri nadaljnjem delu dokazati večjo pripravljenost in sposobnost za sporazumevanje, še posebno pri spreminjanju medsebojnih odnosov in poslovanja med TOZD, gledanja do skupnih služb, vsi pa bomo morali učinkoviteje reševati probleme standarda. Tu predvsem mislimo na združevanje sile in sredstev, namenjenih za reševanje stanovanjskih problemov, za ustanavljanje novih menz in sploš za reševanje prehrane delavcev.

Osnovne organizacije sindikata so politično odgovorne za pravočasne pobude za akcijo, za sodelovanje pri izvajanju akcijskega programa ter za povezovanje neposrednih proizvajalcev. Zato si lahko le z uspešnim delom na vseh področjih zagotovimo čim boljši start v prihodnje leto.

Ob zaključku so sklenili, da se seminar za sindikalne in mladinske funkcionarje, ki bi moral biti v času od 22. do 24. novembra 1973 v Škofji Loki, zaradi obravnave statuta TOZD in pripravi na volitve v organe samoupravljanja, preloži za nedoločen čas.

Lojze Cepuš

Ob jubileju Alojza Gregoriča, Ivana Ciringerja in Zvoneta Kuneja

Počasi in nezadržno beži čas. Leta tečejo in zopet so se trije člani našega kolektiva srečali z Abrahamom.

Seveda ne s tistim, s sivo brado, pač pa jim je življenje že pobelilo prve lase, tako postajajo za nežni spol vedno bolj interesantni.

Pa pustimo šale na stran in se povrtno v realnost.

● Alojz Gregorič

Alojz Gregorič je bil rojen 24. 10. 1923 v Ljubljani. Študiral je v Ljubljani. Druga svetovna vojna mu je kmalu prekinila študij. Zaradi naprednih idej in sodelovanja z OF je moral v zapor. Bil je interniran v Dachau in v Litomerzicah na Češkem. Po osvoboditvi je končal študij in se zaposlil pri vojnem gradbenem podjetju v Ljubljani. Planska razporeditev ga je zanesla na Reko, od tu v Novo mesto, pozneje pa v Goražde in v Foča. Leta 1951 so se mu začela šteti Gradisova leta.

Najdemo ga v Kidričevem, leta 1953 pa je bil premeščen v Ljubljano. Pod njegovim neposrednim vodstvom so zrasle vojaške garaže v Vižmarjih, razstavišče v Ljubljani, toplarna v Mostah. TE Planina, most Unec in Ivanje selo. Danes pa operira pri gradnji mostu v Litiji.

Ko smo se na skromni slovesnosti v TOZD Ljubljana pogovarjali o njegovem delu in doživljajih, je med drugim dejal: »Najbolj vesel sem takrat, če delo lepo teče in ko je objekt gotov in predan investitorju.« Sicer pa je naš Lojze skromen, dober sodelavec in strokovnjak na svojem področju.

Ivan Ciringer

● Ivan Ciringer

Ivan Ciringer iz Raven na Koroškem. Čeprav je slovesnost že za nami, nismo pozabili njegovega jubileja. Da, naš Ivan je že prekorachil tisto mejo življenja, ki ji pravijo, da je to neka prelomnica pri svojem delu. Za Ivana in kot za vse dosedanje 50-letnike ta prelomnica ne velja, kajti vsak na svojem delovnem mestu nadaljuje svoje delo.

Kot gospodarsko finančni pomočnik direktorja TOZD Ravne na Koroškem, je naš jubilar pri svojem delu dosegel že vrsto lepih poslovnih uspehov. Vse svoje sile je posvetil borbi za napredek podjetja in za gospodarsko-finančne uspehe ravske enote. Ivan Ciringer ima izreden posluh za finančne zadeve. Je dober tovariš in zvest predstavnik Gradisa na Koroškem. Delavci ga imajo radi in kot takega ga spoštujemo tudi mi.

● Zvone Kunej

Zvone Kunej, kvalificirani ključavničar KO Ljubljana.

Sicer se s tovarišem Kunejem ob njegovem jubileju osebno nisva srečala. Toda pravijo, da dober glas seže v deveto vas. In tako je tudi z našim jubilarjem iz kovinskih obratov. Rezultati njegovega dela niso poznani samo TOZD, temveč tudi v kolektivu celotnega Gradisa.

Doma je iz Ljubljane, k nam pa je zašel leta 1964 in tu tudi ostal. Za ključavničarja se je izučil že pred vojno in to delo opravlja še danes.

Na vprašanje, kako se počuti kot 50-letnik, je povedal, da mu ni hudega.

Če bo le zdravje dobro, se ne bo imel nad čem pritoževati. Življenje je pač

tako, da je treba delati, kjerkoli si že, včasih manj, včasih več, kot nase.

V Gradisu mu je všeč, malo zaradi tega, ker ima blizu do doma, pa tudi kolektiv je dober. Tako res nima razloga, da ne bi pokoj pričakal pri nas.

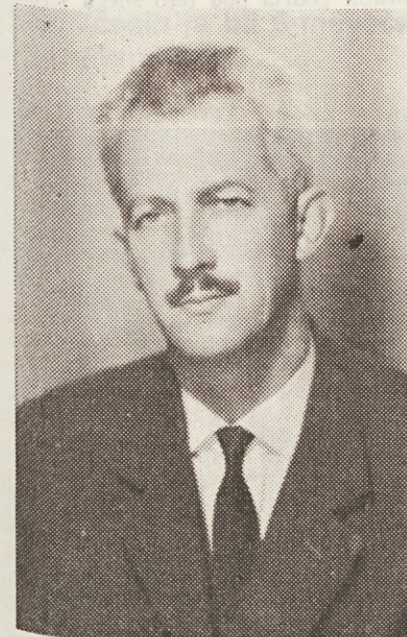

Zvone Kunej

Ko ob polstoletju življenja naših treh jubilarntov pogledamo nazaj na prehojeno pot, moramo za vse tri reči, da je bila plodna, bogata in uspešna.

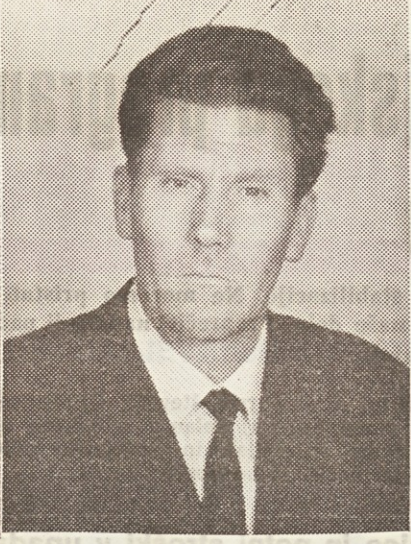
Vsem pa kličemo še na mnoga leta!

L. C.

Alojz Gregorič

Rafael Peršenonik

Mile Vajegič

Bruno Colovini

Ivan Janževce

Stojan Paternost

Sodelavci, ki so že četrto stoletje v podjetju

● Veliko smo delali

2. februarja 1948 je prišel v Gradis VINKO ŠTRUC. Delal je najprej v Kidričevem, potem pa še okoli po terenu, npr. v Soštanju, pa v Črnomlju, v Mariboru in drugod. Sedaj je vodja železokrivnice v Studenčih. O svojih 25 letih nam je povedal naslednje:

»Če se spomnim nazaj, potem moram reči, da je bilo včasih slabo — ni bilo mehanizacije, slabo smo stanovali, slabo jedli in veliko delali. Včasih smo delali tudi po 20 ur. Danes je to drugače. Čeprav mi družina živi v Čakovcu in sam stanujem v samskem domu, so moje življenjske razmere vseeno kolikor toliko urejene. Nasploh se mi zdi, da je živeti in delati pri Gradisu kar dobra stvar in prav gotovo je, da do konca ne bom prebiral službe.«

● Prišel za dve leti, ostal do danes

»Začel sem leta 1948,« pripoveduje MILE VAJEGIČ, betoner v obratu Gradbenih polizdelkov, »in moje prvo delo je bilo v Litostroju. Potem sem delal v Šiški v žagi, ki so se imenovali centralni obrati. Potem je prišel na vrsto konzorcij, od tam pa sem pristal v obratu gradbenih polizdelkov, kjer sem še danes. V začetku sem mislil, da bom pač pri podjetju eno ali dve leti, da si zaslužim nekaj denarja, potem pa se človek privadi in ostane. Moram priznati, da mi ni bilo nikoli hudega. Delati je treba povsod. Drugo leto bo praznovala 25-letnico pri Gradisu tudi moja žena. Od podjetja sva dobila tudi stanovanje, ki je sicer majhno, pa bodo menda tudi za naju enkrat prišli boljši časi v pogledu stanovanja. Drugače pa mi je pri Gradisu všeč in ostal bom tu, dokler bom mogel delati.«

● Dela je vedno dosti, če si ga poiščemo

V ljubljanski železokrivnici smo našli tudi IVANA JANŽEVCA, ki je prehodil pri Gradisu enako pot kot Colovini. Ko smo se pripravljali na pogovor, se nam je priključil tudi ing. Ivan Kohne. Dejal je, da moramo napisati tudi to, da je zelo zadovoljen z njim in da je res dober in priden delavec. Tako pohvalo res ni težko objaviti. Sam Ivan Janževce pa nam je povedal toliko o svojih letih pri Gradisu:

»Tudi jaz — kot Colovini sem prehodil že marsikateri kos Slovenije, le v Zenici nisem bil, tako kot on.

Bilo je hudega, pa vendar več dobrega. Včasih se ni delalo s tako mehanizacijo kot danes, pa smo vseeno zidali. No, dela je bilo vedno dosti, takrat in danes, za vse tiste, ki ga hočejo poiskati. Da ne bom govoril samo o delu: letos sem spoznal tudi lepšo plat, bil sem namreč v našem počitniškem domu na Pohorju za nekaj dni. Bilo je lepo.«

● Delal bom, dokler bom zdrav

MATIJO JURŠIČA smo danes našli v ljubljanskih kovinskih obratih, kjer dela zadnjih pet let. O svojem delu v 25 letih nam je takole pripovedoval:

»Bil sem dosti na terenu — na Ravnah, v Celju, Storah, v Soštanju, na Jesenicah, Kidričevem, v Mariboru, Kropi, v Mežici in kaj vem kje vse drugje. V teh letih, ki se jih je že res kar precej nabralo, sem doživel dosti dobrega, pa tudi kaj slabega se najde. Ko smo bili še mladi, je bilo res prijetno. Šli smo na udarniško, pa na razne izlete in tudi plese smo imeli ter sindikalne zabave. Bilo je drugače kot danes. To so tiste lepe strani mojih 25 let, slabe sem pa že pozabil. Z ljudmi sem se povsod dobro razumel in tudi to je bilo nekaj vredno. Danes smo pa že »pri letih«, imam še 10 let do pokoja. Če bom zdrav, v pokoj ne bom rinil, delal bom, dokler bom mogel, pa čeprav do 80. leta.«

● Od delavca do strojnega ključavničarja

ANTON NARTNIK: »Spominjam se, da sem začel delati pri Gradisu takrat, ko se je gradila cesta od Ljubljane do Vrhnike. V Gradisu sem prišel kot delavec, potem pa sem videl, da to ni dovolj in ker sem imel možnost, sem se izučil za strojnega ključavničarja. S tem poklicom sem prekriziral vsa gradbišča, kar jih je bilo takrat. No, včasih je bilo hudo, včasih lepo, kakor je pač naneslo. Najlepše pa mi je bilo, ko smo gradili eno izmed hidroelektrarn. Takrat sem šel pravzaprav prvič malo dlje na teren in bil sem tam tudi precej časa. Kar drugi dom sem dobil. Privadil sem se ljudem, okolju in res mi je bilo žal, ko je bilo treba iti drugam. Danes že ni več tako, četudi se še dosti dela po terenu. Vsak ima svoje skrbi in probleme, za tisto družbo in tovarištvo kot včasih ni več časa.«

● Zdravje smo pustili Gradisu

Ključavničar RAFAEL PERŠENONIK je prišel h Gradisu 1947. leta. Delati je začel v Tovarni avtomobilov v Mariboru, potem pa so se osnovali kovinski obrati in kot njihov delovni član je ostal do danes:

»Res bo že dolgo časa, kar sem začel pri Gradisu. Takrat je bilo drugače kot danes, z ene strani boljše, z ene slabše. Delali smo veliko na terenu in na razpolago so nam bile le noge ali pa kolesa, avtobusov takrat še ni bilo toliko kot danes. Tako nas je dajalo grdo vreme, veter, dež in posledice se mi danes poznajo. Takrat nisem nič čutil, danes sem pa skoraj ves čas bolan. Včasih je bil odnos med ljudmi drugačen, bili smo več skupaj, ena družina. Danes skrbi vsak za svoje stvari. Moram pa reči, da mi je naš sindikat pomagal, saj so me dali za nekaj časa na okrevanje na Pohorje in pomagalo mi je.«

● Gradis me je izšolal

BRUNO COLOVINI nam je takole pripovedoval: »Moja prva služba pri Gradisu je bilo delo na hidroelektrarnah in sicer HE Moste pri Zirovnici, Slap Savica, bil pa sem tudi povsod drugod po Sloveniji in tudi zunaj nje. Bil sem v Kopru, v Zenici, nekaj časa v Zalogu, sedaj pa sem že nekaj let v železokrivnici. No, za železokrivnico sem se izučil pri Gradisu in danes sem delovodja.«

V podjetju se mi dopade, drugače najbrž ne bi praznoval ravno tu petindvajsetletnico. Včasih je bilo razburjenje, včasih vse mirno, pa je treba tako, da ne pozabimo, da so na svetu dobre in slabe strani. Od Gradisa sem dobil tudi stanovanje, tako da mi v vseh teh letih tukaj res ni bilo hudega.«

● Gradis je firma z dobrim vodstvom

Februarja leta 1948 je postal član Gradisove družine STOJAN PATERNOST, strojni tehnik v Kovinskih obratih: »Prišel sem na Smartinsko in tu tudi ostal do danes. Ko gledam sedaj nazaj, vidim, da slabih spominov pravzaprav ni, ostali so samo lepi. Tako na primer smo še istega leta, ko sem prišel h Gradisu, začeli delati delavnice s čisto prostovoljnim delom. Tu se je pokazala tista vloga in prijateljstvo, ki je bilo »akrat običajno, danes pa je že kar redko. Lepo je bilo gledati, kako so naši kovinski obrati rasti.«

Gradis je velika firma z dobrim vodstvom. V družbi imamo svoj ugled in to že vsa leta nazaj. To pa je tudi nekaj vredno, kajne? Seveda bom tu ostal, dokler bom delal.«

Včasih smo delali več kot danes

Tudi skladiščnika JOZETA JARKOVIČA smo našli v Kovinskih obratih v Ljubljani: »Jaz sem eden tistih, ki Gradis pozna bolj od znotraj kot od zunaj, saj sem bil v vseh teh 25 letih tu na Smartinski. Ampak tudi tu se je dalo v teh letih marsikaj doživeti. H Gradisu sem prišel 1948. leta in iz tistih let se spominjam, da smo naredili marsikaj udarniško in to z veseljem. Delali smo nove delavnice, pa v Grobljah in Ankaranu. Takrat smo bili vsi tovariši. To tovarištvo smo še poglabljali na raznih sindikalnih zabavah, ki so bile vsako leto.«

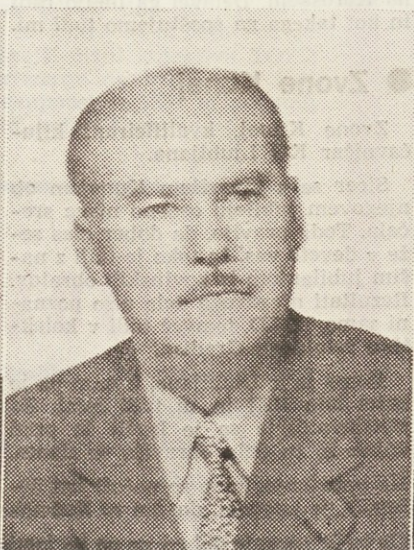
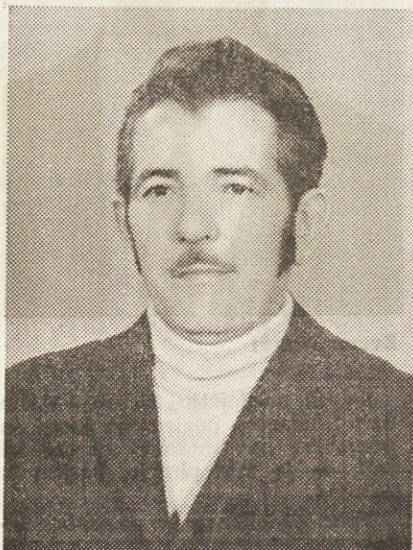
Sedaj na žalost tega ni več. Slabih strani tistega časa se ne spominim. Res je bilo včasih dosti dela — spominjam se, da sem tri mesece delal na dveh delovnih mestih. Pa smo vedeli, da je to potrebno in ni nam bilo težko.«

● Včasih ni bilo razlike med šefom in delavcem

STANE KOGOVŠEK: »Že takoj po vojni, leta 1946, sem začel h Gradisu in tako sem tu še danes. Začel sem na Loku, od tam pa so me dve leti kasneje prestavili na Titan, potem pa je bilo treba tudi k vojakom. Ko sem prišel nazaj, sem delal še nekaj časa v Litostroju, leta 1951 pa sem pristal v Centralnih obratih, kjer delam tudi sedaj. Včasih sem bil mehanik, sedaj pa sem mojster remonta.«

Ko se tako spominjam nazaj, se mi zdi, da je bilo najlepše takrat, ko smo delali v Kamniku. Takrat smo bili vsi enaki — od šefa do delavca. Takrat so bili pač taki časi, danes pa ni več tako, nihče nima več pravega časa za prijateljske stike.

Slabih spominov o Gradisu nimam, pravzaprav enega: leta 1953 ali 54 je bila huda zima in imeli smo dosti snega. Takrat se je tu na centralnih obratih podrla pod težo snega streha.«

Matija Juršič

Jože Jarkovič

Anton Nartnik

Stane Kogovšek

Albert Šteineker

DELAJSKI SVET JE RAZPRAVLJAL

● Suhe in debele krave

STEINEKER ALBERT: »Toliko let sem že pri Gradisu, pa se ga nisem naveličal in res nikoli nisem pomislil, da bi šel kam drugam. Hudega ni bilo, vsaj sedaj se ne spomnim. Mislim pa, da je bilo v prejšnjih letih lepše kot sedaj, posebno če se spomnim na Kidričevo. Razumeš, smo se med seboj, delovni čas nam je nekoliko hitreje mineval, sedaj pa je vsak bolj zase. Drugače pa bi lahko rekli: Bile so suhe in debele krave, včasih dosti dela, dosti denarja, včasih malo manj. V zadnjem času pa mi je bil najbolj všeč izlet v München, to je bilo leta 1969. Tam smo si ogledali gradnjo olimpijskega mesta, pa še kup drugih stvari. No, ja, v teh 25 letih smo marsikaj doživeli. Sedaj si samo še želim, da bi se mi zdravje toliko izboljšalo, da bi dočkal pokoj še v Gradisu. Bomo videli, kako bo.«

Tomo Damiš

● Črna 25-letnica

TOMO DAMIŠ: »V teh letih sem prejel marsikatero gradbišče. Začel sem leta 1947 v Kidričevem, Mariboru, Ljutomeru in drugod. V vseh teh letih se mi je zdelo, da sem bil najbolj zadovoljen takrat, ko sem prišel do kvalifikacije. To je bilo v letih 1960/61. Takrat sem postal zidar. Imam pa en slab spomin v zvezi z Gradisom. Letos sem delal na Bohovi in to ravno takrat, ko se je zgodila tista huda nesreča. Po tolikih letih službe, ko mi ni bilo treba doživeti kaj posebno hudega, sem moral ravno za to 25. leto doživeti kaj tako hudega kot je bila ta nesreča. Tega pa res ne bom nikoli pozabil.«

Jože Bukovec

● Včasih je bil 5-mesečni udarnik

JOŽE BUKOVEC: »Letos praznujem kar dva lepa jubileja: 25 let v Gradisu in 50 let svojega življenja. Ko sem prišel v podjetje — leta 1948 — sem delal najprej pri zidarjih, sedaj sem pa polkvalificiran betonar. Od začetka sem delal v Mariboru. Razkladalni smo vagon na železniški postaji. Tam je bilo treba včasih delati tudi 36 ur neprekinjeno. Takrat ni bilo vprašanja ali si že spal ali ne, vagon je moral biti izprazen. Marsikdaj nismo utegnili jesti. Pa tudi drugače je bilo po vojni veliko težjega dela. Takrat ni bilo strojev, ne avtomobilov. Kmetje so nam na primer pesek pripeljali s konji, mi smo ga potem pa na roke presegali. Pa nam pravzaprav ni bilo težko in in tako sem bil tudi petmesečni udarnik. V Mariboru sem delal na različnih gradbiščih do danes, bil pa sem tudi v Kidričevem. Danes delam v Slovenski Bistrici. Če ne bom imel prevelikih težav s hrbtenico, bom še dolgo delal, saj kaj pa bi počel drugega?«

Delavski svet je imel svojo 30. sejo 8. novembra 1973. Na dnevnem redu je bila obravnava poročila o periodičnem obračunu za poslovanje od januarja do septembra letos in analize za enako obdobje k temu obračunu. Dalje je delavski svet sprejel dopolnitev v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, kar zadeva dodatke zaradi težjih pogojev dela. K instrumentom notranje delitve, ki so bili že sprejeti z gospodarskim načrtom v obliki poročev delitve dohodka na osebne dohodke in sklade, je delavski svet sprejel dodatno še planske količnike rentabilnosti zaradi primerjave z doseženo rentabilnostjo poslovanja posamezne TOZD s planirano. To popravlja TOZD višino zneska za delitve osebnih dohodkov glede na to, da uporaba samih delilnih razmerij ne stimulira rentabilnost poslovanja TOZD, ki se odraža v čimboljšem izkoriščanju vloženih sredstev pri ustvarjanju dohodka.

Glede na to, da so bile sprejete spremembe v naši ustavi, smo na tej podlagi organizirali v sestavi podjetja temeljne organizacije združenega dela (TOZD). Posebni zvezni zakon je predpisal postopek za konstituiranje delovne organizacije in za vpis TOZD v sodni register. Konstituiranje obsega namreč več faz, kot so: organiziranje TOZD, sklenitev sporazuma o združevanju TOZD v podjetje, sprejem statuta TOZD, izvolitev delavskega sveta TOZD in delavskega sveta podjetja ter končno vpis v register. Vse dela v zvezi s konstituiranjem mora biti po zakonu zaključeno do 31. decembra 1973. Obsežno delo, ki ga je potrebno po zakonu opraviti, smo pri nas pretežno že izvršili. Bilo je tudi po zahtevnosti najtežje in po obsegu največje. To je bilo namreč organiziranje TOZD s preračunom sredstev in virov teh sredstev, kar so se doslej vodila skupno na novo organizirane TOZD ter sklenitev samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v GIP GRADIS. Sedaj imamo v podjetju združenih 18 temeljnih organizacij združenega dela in samoupravno skupnost — skupne službe.

Da bo celotno konstituiranje zaključeno, moramo še izvoliti organe upravljanja, vsaka TOZD pa bo sprejela tudi svoj statut. Velitve v organe upravljanja je razpisal delavski svet podjetja dne 8. novembra in določil 10. december za dan volitev. Hkrati je imenoval tudi volilne organe, ki bodo volitve izvedli. Postopek volitev je enak, kot je bilo to pri nas tudi prej, razlika je le, da bodo TOZD volile v delavski svet podjetja svoje delegate in sicer vsaka po tri. Tako bo izvoljen skupni organ upravljanja, t.j. delavski svet podjetja v smislu ustavnih določil.

Na seji je delavski svet potrdil pogodbo o poslovnem sodelovanju med Gozdnim gospodarstvom Kranjskega LIO Škofja Loka, pregledal je pogodbo s poslovnim združenjem »Ingra« iz Zagreba ter dal svoja priporočila ter končno še obravnaval vprašanje ustanovitve poslovnega združenja »Prod« iz Ljubljane ter sklenil podaljšati konstituiranje.

Delavskemu svetu je bilo predloženo posebno poročilo o problematiki stanovanjske graditve, katerega je upošteval.

Najdaljša je bila obravnava v zvezi s poročilom o periodičnem obračunu za devetmesečno letošnje obdobje. Delavski svet je ugotovil, da se je finančni rezultat, izkazan v ostanku čistega dohodka po kritju izplačanih osebnih dohodkov, zmanjšal v primerjavi z lanskim enakim obdobjem. Delno je temu krivo slabše tržišče in dalje prevelika razdrobljenost naših del, kar zahteva veliko več režijskih stroškov, kot pa to nastaja pri večjih kompleksnih gradbenih delih. Rezultatov analize ni mogoče povsem primerjati s preteklim letom, kajti med tem so se spremenili načini obremenjevanja čistega dohodka in tudi višine raznih obveznosti, ki ta dohodek bremenijo, so drugačne, kar zmanjšuje ostanek dohodka. Gre namreč za izdatke, ki so se lani krili šele, ko je bil ugotovljen ostanek dohodka ali pa izbruto osebnih dohodkov kot npr. davke na dohodek TOZD, izdatki za kadre, za malice in podobno. Letos gredo takšni izdatki v breme skupnega dohodka pred ugotavljanjem čistega dohodka oziroma ostanka čistega dohodka. Nekateri so pa popolnoma novi ter dodatno bremenijo čisti dohodek. Da bi bila slika realnejša, je potrebno pri analizi poslovanja, ko se primerjajo rezultati s preteklim obdobjem, to tudi upoštevati.

Delno je bila takšna analiza napravljena pri primerjavi in ugotovitvi realnosti meril, določenih v internem pravilniku za izračunavanje nagrad organizatorjem proizvodnje. Nekateri, ki spadajo med ta kader in ki šteje pri nas skupaj približno 400 strokovnjakov in vodilnih delavcev pri TOZD in samoupravni skupnosti skupne službe, niso prejeli že več

mesecev nikakršne stimulacije nad startnimi osnovami za njihovo prizadevanje, medtem, ko so drugi delavci v podjetju prejeli priznane osebne dohodke za učinke, ki so jih dosegli (norme, akordi, dodatki na podlagi osebnih ocenitev ipd. vse v skladu s pravilniki). Organizatorji proizvodnje so nagrajeni po učinku, ki se meri z merili uspešnosti poslovanja, izraženim v čistem dohodku na eno opravljeno uro vseh delavcev TOZD; za organizatorje proizvodnje v skupnih službah pa se upošteva dosežen čisti dohodek na eno opravljeno uro vseh delavcev v podjetju. S primerjavo doseženega čistega dohodka na eno uro z zneskom, ki ga določa pravilnik in v katerem merilu ni bilo upoštevanje, da so se spremenili zakonski predpisi. Tako ni bila po izračunih dosežena tolikšna uspešnost posamezne TOZD in tudi podjetja kot celote, da bi se smelo izplačati organizatorjem nagrade, ker lestvica v pravilniku tega ne dopušča. Če se pa upošteva zakonske spremembe, pa pokažejo izračuni drugače. Analitsko planska služba je izračunala, koliko so vplivali zakonski predpisi glede drugačnega obremenjevanja čistega dohodka na doseženi čisti dohodek na uro, ki se primerja z višino tega zneska, predpisanega s pravilnikom in daje popravek 1,00 din na uro, kar pomeni izboljšanje merila oziroma primerjave doseženega pri gradbenih TOZD od 18.— na 21,8 pri obratih od 25,5 na 27,6 in za celotno podjetje od 21,1 na 23,7 din PČD/h.

Podobne ugotovitve so bile tudi pri izračunavanju mase za osebne dohodke za posamezne TOZD v obdobju I.—IX. 1973. Delitev dohodka na osebne dohodke in sklade za vsako TOZD se izračunava v smislu sklenjenega sporazuma o združitvi TOZD v podjetje po merilih delitve, določenih z gospodarskim načrtom (delilne črte). Tudi pri teh merilih, ki so bila plansko določena in sicer za čisti dohodek na uro, niso bile upoštevane spremembe v predpisih, kar je bilo že prej opisano pri merilih za organizatorje proizvodnje. Glede delitve osebnih dohodkov se moramo držati še omejitev, ki nam jih predpisuje družba. Te omejitve se izračunavajo z določenimi instrumenti, ki se pa uporabljajo le za podjetje kot celoto in ne neposredno za vsako TOZD. Pravilnost primerjave doseženih rezultatov z merili, ki omejujejo sredstva za osebne in skupno porabo iz ustvarjenega dohodka po društvenih merilih, kon-

tolira družbeno knjigovodstvo izračunano za celotno podjetje. Pri tej primerjavi nismo prekoračili družbeno merila. Interna merila pa so nekatere TOZD prekoračile, ker ta merila niso predvidevala spremembe v predpisih glede drugačnega obremenjevanja čistega dohodka, delno pa so tudi ostrejša, zlasti za gradbeno TOZD.

Odbor za načrtovanje je predlagal delavskemu svetu, da se naj za notranjo delitev upoštevajo popravki meril v smislu prej navedenih sprememb in pa možnost, da po izračunu za celotno podjetje družbeno predpisana gornja meja izplačil za osebne dohodke ni prekoračena, temveč je še ostalo skupno 4.149.000 din, kar seveda zmanjšuje sklade ali kratko, ostanek čistega dohodka. Poleg tega je ugotovil, da za TOZD Nizke gradnje niso bile obračunane upravičene razlike pri cenah materiala, kar je priznal investitor šele naknadno. Ta razlika tudi upravičeno popravlja finančni rezultat TOZD Nizke gradnje. Za TOZD gradbeno enoto Celje pa je delavski svet sklenil, da naj se prizna za 29. november iz skupnih rezerv višje akontacije za osebne dohodke, ker ostane tudi po omenjenih internih pravilnikih temeljnih organizacij združenega dela še vedno negativna. Končni obračun pa bo ob zaključnem računu za 1973. leto. TOZD Celje je v pretekli dobi izplačevala najnižje osebne dohodke od vseh TOZD v podjetju.

Analize o vzrokih odstopanja od predvidenih rezultatov še niso povsem napravljene. Prav tako še tudi niso izdelani pravilni ključ za notranje obremenjevanje stroškov, ki nastajajo zaradi koriščenja obratnih sredstev. Potrebno bo regulirati precej zapletene probleme, ki zadevajo obresti, ki jih je potrebno plačati za najete kratkoročne kredite za kritje stroškov nedovršene proizvodnje in gradnje stanovanj za trg. Letos je takšnih kreditov kar za 3 in pol krat več kot jih je bilo lani in so pri tem še obrestne mere veliko višje. To za velikokrat povečuje stroške za obresti, kar posamezne TOZD niso upoštevale, ko so sestavljale kalkulacije in svoje plane za letošnje leto.

Na kraju seje je delavski svet vzel na znanje poročilo komisije za »Gradisovo nagrado«, ki ga je podal tovariš ing. Sever. Podelitev nagrad bo na slavnostni seji, ki bo 27. novembra 1973. V tej zvezi bo v Gradisovem vestniku več napisano na drugem mestu.

Z. R.

Gradis tudi v Sl. Bistrici

Tudi naša TOZD gradbena enota Maribor ima letos dovolj dela, v zadnjem času pa so se jim odprla spet nova gradbišča in te bi danes nekoliko podrobneje pogledali.

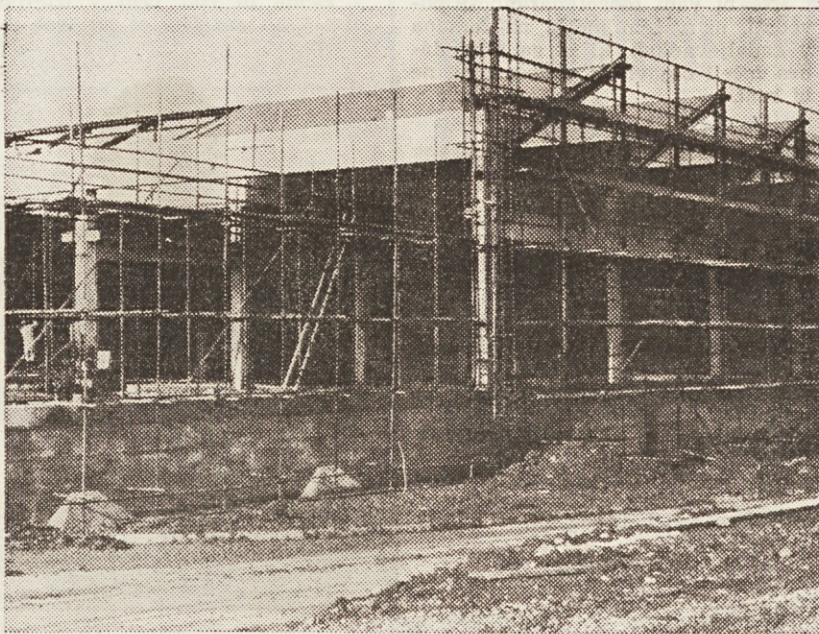
Pod Pohorjem so pred dvema mesecema začeli zidati hotel — tik ob spodnji postaji žičnice. Imel bo 70 ležišč. Nekoliko prej so začeli delati hotel v Ljutomeru, 20 km stran v Radenci, pa so tudi zasadili lopate ob zdravilišču Radenci, kjer gradijo terapijo.

Nekaj imajo tudi gradjenj v industriji. Tako raste nova hala v Tovarni dušika v Rušah, hala za IMP v Slovenskih Konjicah, hala za LIP v Vitanju, postavljajo tudi novo halo v Ležu in v IMPOL v Slovenski Bistrici. Na tem zadnjem gradbišču smo se tudi mi malo ustavili in si ogledali gradnjo.

V IMPOL raste hala folijske valjarne. Z njeno gradnjo so začeli

v lanskem oktobru. Pravzaprav delajo vzporedno na treh objektih: na hali, temeljih valjarne in strojnici Slemana I ter temeljih Slemana II (ravno ti temelji zahtevajo veliko natančnost pri sami izdelavi). Objekt strojnice je betonska konstrukcija z jeklenimi nosilci, pokrita z durisolom. Polagajo vakuumirane tlake s krotur estrihi, ki imajo veliko trdnost. Temelji za Slemana I so v grobem končani, temelji Slemana II pa bodo končani v sredini decembra. Dozidava folijske valjarne je v osnovi tudi končana (obrtiška dela izvaja namreč investitor sam), druga faza pa bo končana okoli 1. maja.

V Mariboru so nam povedali, da bo do konca leta najbrž z gradnjo pridobljenih 17 milijard starih dinarjev in tako bo plan presežen. Za naslednje leto pa imajo tudi že nekaj prevzetih del in sicer za približno 10 milijard starih din.

Hala folijske valjarne bo v celoti končana spomladi 1974

DROBNE VESTI

GRADIS — Velikokrat je bilo rečeno, da delavci, ki se zaradi oddaljenosti ne morejo redno dnevno ali tedensko vračati domov, zbolijo, čeprav niso bolni, samo da gredo lahko domov. Da tega ne bi bilo več, naj bi podjetje tem delavcem dajalo v določenem časovnem razdobju izreden neplačan dopust za obisk družine. Podjetje naj bi tudi nekaj prispevalo k prevoznim stroškom, tisti, ki se v tekočem letu pri delu ni poskoval, naj dobi še dodatni izredni dopust. To so predlagali delavci oddelka za varstvo pri delu.

KO LJUBLJANA — Na sestanku OO ZSS so ugotovili, da delo blagajne vzajemne pomoči ne bi smelo zamreti, zato je treba takoj sklicati sedanji odbor BVP, ki bi pripravil vse za občni zbor, ki bo sklican do 20. 12. 1973.

Kultura tudi med delavce

V Ljubljani ustanavljajo zvezo kulturno prosvetnih organizacij, ki bo imela naslednji mesec svojo prvo skupščino. Kot predprilovo zanjo so sklicali tiskovno konferenco, kjer so prisotne seznanili z glavnimi področji dela te zveze.

Za nas je bil gotovo najzanimivejši tisti del konferenc, kjer so prikazali kulturno dejavnost v delovnih organizacijah. Delavce namreč ne moremo prepustiti same sebi, da si sami iščejo tiste oblike kulturnega življenja, ki bi jih želeli. Treba jim je to najprej približati, nato pa pomagati, da bodo skupaj z zahtevnostjo ponujenih kulturnih vrednot tudi sami rasli.

Včasih so očitali delavcem, da jih kulturno življenje ne zanima, vendar to ni res, treba mu ga je le s prave strani približati. V vsej Ljubljani je med približno 800 delovnimi organizacijami le 18 kulturnih referentov. To je torej dokaz, da skrb za delavca na kulturnem področju res ni velika.

Zveza kulturno prosvetnih organizacij naj bi to zamujeno nadoknadila in popravila, koliko ji bo to uspelo, pa bomo videli, ko bo njeno delo zaživelo.

Kakšna je prehrana, stanovanje...

Na gradbišču v Novem mestu delavci še nimajo povsem urejenih razmer. Za bivanje je urejena le ena baraka, toda tudi druga bo kmalu gotova. Nekaj delavcev se zato še vsak dan vozi iz Ljubljane. Da bi zvedeli, kakšno je njihovo mišljenje in razpoloženje v zvezi z nastalim problemom, smo povprašali tri izmed njih.

Stefan Bermanec

Emin Nuhanović

Najprej je spregovoril miner Jože Genc iz Nizkih gradenj. Na zastavljena vprašanja o prehrani, stanovanju in kulturnem življenju na gradbišču nam je odgovoril:

«Glede prehrane je tako kot na vseh gradbiščih. Vozijo nam jo iz delavske menze, pa je zato o kvaliteti težko govoriti. Včasih je dobra, včasih slaba. Več pripomb imam glede nastanitve. Za samo spanje je sicer urejeno, kaj pa ostalo? Delamo ves dan, zvečer se pa še umiti ne moreš. Voda, mrzla seveda, je zunaj barake. Zato grem vsako soboto domov, da se vsaj enkrat tedensko pošteno umijem. Seveda me ti obiski

kar precej stanejo. Na zadnje vprašanje pa tako ni kaj odgovoriti. Če delamo do petih popoldne, lahko zvečer le še prebereš kakšen časopis, malo pogledaš na televizijo, pa gremo spat.»

Drugi sogovornik je bil delavec Emin Nuhanović. Malo začuden, da smo izbrali njega, je le spregovoril: «Hrana je kar v redu, tudi glede nastanitve se nimam kaj pritoževati. Zvečer po delu pa nimamo kaj delati. Gledamo televizijo, če je kaj zanimivega. Sicer pa gremo spat.»

Naš tretji sogovornik pa je bil Stjepan Bermanec, na gradbišču v Novem mestu zaposlen kot tesar. Bil

je skoraj enakega mišljenja kot Genc, sicer pa je povedal: »Hrana je bolj slaba. Ni okusna. Včasih ni niti za gledati, kaj šele za jesti. Če se pritožimo, je nekaj dni bolje, nato pa je zopet vse po starem. Glede nastanitve nimam pripomb, le vse preveč počasi gre to. Zima je pred durmi, pa imamo še vedno mrzlo. Niti tople vode ni. Za razvedrilo po končanem delu pa sploh ni razumevanja. Že nekajkrat sem prosil za šah, saj nas je več kandidatov, ki bi igrali po končanem delu. Toda vedno naletimo na gluha ušesa. Res, da imamo televizijo, toda vsak dan pa res ne moreš čepeti pred njo. Upam, da se bodo te stvari kmalu uredile.»

Toliko delavci iz Novega mesta. Soditi po izjavah treh res ni možno. Toda nekaj drži. Hrano dobivajo iz delavske menze (dobro ali slabo), voda je zunaj barake in to mrzla, zvečer pa jim ostane le gledanje televizije ali spanje.

mk

Jože Genc

...in prosti čas naših v naseljih?

Kadar govorimo o skrbi za standard naših zaposlenih, s tem ne bi smeli misliti le na poln želodec in streho nad glavo, čeprav je to seveda prvo. Morali bi razmisliti tudi o tem, kaj lahko našim delavcem nudimo poleg dela, v popoldanskem času, ko se zberejo v naših naseljih. Tam, kjer so blizu večjih gradbišč, si zabavo že sami poiščejo, kako pa

najprej kam na kosilo, potem pa — kamor komu srce poželi, seveda za svoj denar. Lahko gremo v kino, največkrat pa na kegljišče. Vendar se povsod zapravi dovolj denarja in tako nam preostane le še televizija v naselju. No, meni je nekoliko lažje. Jaz grem vsak petek domov k družini v Maribor in tako mi ni treba dva dni ostati tukaj, ko ne bi vedel kaj naj bi delal, kam naj bi se dal.»

Milenko Blagojevič: »Pri Gradisu sem 14 mesecev in zdi se mi kar dobro, le s hrano je bolj težko. Če hočeš dobro jesti, moraš veliko pla-

čati. Tu v naselju se drugače kar dobro razumemo. Kakšne posebne zabave ni, lahko jo najdeš v kinu, na kegljišču ali v gostilni, kar pa spet ni poceni. Prej sem bil na Ravnah in tudi tam ni bilo drugače, pravzaprav tam na prosti čas nisem mogel misliti, ker sem precej delal, potem šel jest in že je bilo treba iti spat.»

Naslednje naselje, ki smo ga obiskali, je bilo v Slovenski Bistrici. Tam nam je o življenju v njem pripovedoval Avgust Belovič, delovodja: »Vsega skupaj nas je v naselju 60 ljudi. Seveda nismo vsi z gradbišč in IMPOL, ampak so tudi iz Poljčan, imamo pa tudi skupino delavcev iz Srbije, ki je prevzela dela na Steklarni. Med seboj se kar dobro razumemo, samo škoda je, da nimamo svojega upravnika, ki bi nekako delal red v baraki. Sedaj je to vse bolj odvisno od nas samih. Kaj pa delamo v prostem času? Nič posebnega. Imamo televizijo, ki jo lahko gledamo ob večerih, popoldne pa si vsak sam poišče zabavo. Največkrat v Slovenski Bistrici. Seveda so v to vključene tudi gostilne, kam pa drugam naj bi šli v majhnem kraju, posebno če v naselju ni kaj takega, kar bi ga zadržalo »doma«. Poleti še gre, ko lahko ljudje igrajo nogomet tu okoli, pozimi pa je bolj žalostno.»

NASVET

Zajeten možakar pride k zdravniku in potoži:

»Ne vem več, kaj bi počel s svojo debelostjo. Pri dveh zdravnikih sem že bil. Eden mi je rekel, naj veliko hodim peš, drugi pa mi je svetoval, naj grem v Slatino Radence. Kaj pa pravite vi?«

»Pojdite peš v Slatino Radence!«

PREVIDEN ODGOVOR

»Povejte mi kar naravnost, kako je z mojim zdravjem, tovariš doktor. Koliko časa bom še živel?«

»Ne bi vam mogel naravnost povedati, na vašem mestu pa romana v nadaljevanjih, ki so ga prav danes začeli objavljati v dnevniku, ne bi bral.«

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna »Tonet« Tomšiča v Ljubljani. — Izhaja mesečno.

Milenko Blagojevič

Učimo se nemški

Wir lernen Deutsch.

54. LEKTION

Stellen Sie die richtige Form des Adjektivs an die richtige Stelle:

(Postavite pravilno obliko pridevnika na pravilno mesto):

1. Das Wetter ist heute so — wie gestern. 2. Er lernt jetzt — als vor vier Wochen (gut). 3. Robert schrieb eine ebenso — Arbeit wie Karl (schlecht). 4. Ich bin ein — Läufer als du (schnell). 5. Meine Mutter trinkt Kaffee — als Tee (gern). 6. Dort steht das — Haus unserer Stadt (hoch 111 superlativ). 7. Die — Studenten arbeiten auch in den Sommerferien (viel 111). 8. Ist das der — Weg zum Bahnhof? (nah, III). 9. Er weiss nicht, wie der — Berg von Europa heisst. (hoch III). 10. Nur der — Fleiss führt zum Erfolg (gross III). 11. Ich trank vor einer Woche in diesem Gasthaus einen — Wein als heute (gut). 12. Im Theater kostet ein Platz in der ersten Reihe so — als ein Platz in der zweiten Reihe, aber — als ein Platz in der zehnten Reihe (viel). 13. Die Zuschauer klatschen heute — als gestern (wenig). 14. Der Verkehr ist in München — als in Nürnberg, aber er ist nicht so — wie in Paris (gross). 15. Ich esse Kartoffeln so — wie Brot, Fleisch ist mir aber viel — als Kartoffeln oder Brot. Fisch esse ich nicht so — wie Fleisch. (gern).

Wenn ein Adjektiv beim Verb oder einem Partizip steht, bildet man das Superlativ mit der Endung -sten. Vor dem Superlativ muss am stehen. Z. B. Wein ist billig, Kaffee ist billiger, Wasser ist am billigsten. Das Fahrrad fährt schnell, das Auto fährt schneller, der D-Zug fährt am schnellsten. Ich trinke gern Milch, ich trinke lieber Bier, Wein trinke ich am liebsten.

Bilden Sie Sätze nach folgendem Beispiel!

alt sein: mein Bruder, meine Mutter, meine Grossmutter:

Mein Bruder ist alt, meine Mutter ist älter, meine Grossmutter ist am ältesten.

1. Fleissig arbeiten: ich, meine Schwester, mein Freund, 2. Jung sein: deine Freundin, dieses Mädchen, das Kind. 3. Nah sein: das Theater, das Kino, die Schule. 4. Viel kosten: die Hose, der Anzug, der Mantel. 5. Gross sein: der Schüler, der Lehrer, der Vater. 6. Gut lernen: ich, du, er. 7. Viel lachen: in der Schule, im Kino, im Theater. 8. Warm sein: das Wetter in Italien, in Südamerika, in Indien. 9. Ich gern trinken: Wasser, Bier, Wein. 10. Teuer sein: die Reise nach Wien, nach Berlin, nach Madrid. 11. Weit sein: der Weg zur Schule, der Weg zur Post, der Weg zum Bahnhof.

Merken sie:

viel Geld, mehr Geld, das meiste Geld.

viele Bücher, mehr Bücher, die meisten Bücher.

wenig Geld, weniger Geld, das wenigste Geld.

wenige Bücher, weniger Bücher, die wenigsten Bücher.

Das Plusquamperfekt

(predpretekli čas)

Das Plusquamperfekt bilden wir mit dem Imperfekt von haben oder sein und

dem Partizip Perfekt. Die Handlung II steht vor der Handlung I. Handlung I steht im Präsens, dann steht Handlung II im Perfekt. Handlung I steht im Imperfekt oder Perfekt, dann steht Handlung II im Plusquamperfekt.

I

II

Er kann nicht ins Theater gehen. Sein Vater hat ihm kein Geld geschickt.

Er konnte nicht ins Theater gehen. Sein Vater hatte ihm kein Geld geschickt.

Ich gehe heute abend um 10 Uhr zu Bett, denn ich bin schon um fünf Uhr aufgestanden.

Ich ging gestern abend um 10 Uhr zu Bett, denn ich war schon um fünf Uhr aufgestanden.

Perfekt oder Plusquamperfekt!

1. Die Mutter findet die Handschuhe. (Fritz legen sie in die Schublade). 2. Ich fahre fit meinen Freunden an die See. (Sie einladen mich). 3. Mein Freund ist zu spät gekommen. (Der Film anfangen schon). 4. Heute bin ich müde. (Gestern ich feiern das Ende des Semesters). 5. Er konnte die Adresse nicht lesen. (Ich schreiben sehr undeutlich). 6. Peter rief mich telefonisch an. (Ich geben ihm meine Telefonnummer). 7. Im Keller lag das Holz. (Ich kaufen es schon im Herbst). 8. Meine Schuhe waren rein. (Meine Hausfrau, putzen, sie). 9. Der Filmschauspieler konnte sein Auto nicht finden. (Man, stehlen, es, ihm). 10. Der Fahrer hatte einen Autounfall. (Er, fahren, zu schnell). 11. Der Autofahrer stiess mit der Strassenbahn zusammen. (Er nicht beachten, Verkehrszeichen). 12. Ich mache keine Fehler. (Ich lernen die Regeln gut).

Wörter — besede:

r Läufer — tekač
gern — lieber — am liebsten
— rad, rajši, najrajši
gut — besser — am besten —
dober, boljši, najboljši
viel — mehr — am meisten —
mnogo, več, največ
die meisten Studenten — naj-
več dijakov
e Sommerferien — poletne
počitnice
nah — näher — am nächsten
— blizu, bližji, najbližji
hoch — höher — am höchsten
— visok, višji, najvišji
r Fleiss — marljivost
r Erfolg — uspeh
in der ersten Reihe — v prvi
vrsti

r Zuschauer — gledavec
klatschen — ploskati
r Verkehr — promet
r Fisch — riba
s Partizip — deležnik
billig — po ceni
kosten — stati, veljati
weit — daleč
Partizip perfekt — deležnik
preteklega časa
e Schublade — predal
einladen (u, a) — povabiti
undeutlich — nerazločno
stehlen (a, o) — krasti
zusammenstossen (ie, o) —
trčiti s
s Verkehrszeichen — prometni
znak, semafor
e Regel — pravilo

je na oddaljenih gradbiščih? Ker smo bili nazadnje ravno na Ravnah, bomo tam tudi začeli.

V Dobji vasi je lep samski dom, ki pa skrbi skoraj samo za prenočišče Gradisovcev. Ti se hranijo zunaj, tisti, ki bi radi delali še kaj drugega kot spali in brali, pa morajo po ostalo v Ravne. Na zadnjem niladinskem sestanku so sicer sklenili, da bi bilo dobro urediti en prostor v domu, kjer bi lahko igrali ping-pong, saj imajo mize in loparje. Iz »zakladnice« sportnih rekvizitov bodo izvlekli tudi ostale stvari, kot so na primer šah itd. Tako bo popoldansko življenje v domu vseeno malo bolj privlačno.

Obiskali smo tudi naselje v Slovenjem Gradcu in tam sta nam dva stanovanca tako pripovedovala:

Valentin Tkalec, žerjavist: »Tu imamo sicer televizijo, nasploh je pa dolgčas. Ko končamo delo, gremo

Dela je več kot dovolj

Ko smo zadnjič pisali malo več o naši TOZD na Ravnah, smo omenili, da imajo kljub svojem dobrem renomeju zadnja leta trdo borbo za pridobivanje del na svojem območju, ker se je uveljavilo tudi nekaj »domačih« gradbenih podjetij in ti jim delajo ponekod precejšnjo konkurenco. No, ko pa smo naše Ravenčane obiskali sedaj, smo lahko ugotovili, da jim nobeno izmed teh podjetij ne rine resno v zelje, saj si je naš ravenski Gradis nabral v zadnjih mesecih nekaj lepih gradenj. Pa pojdimo lepo po vrsti:

Na Javorniku gradijo že nekaj časa stanovanja in v tem času so začeli z gradnjo tretjega bloka. Imel bo 100 stanovanj, končati pa ga morajo do naslednjega Silvestra. En blok na Javorniku je že vseljen, drugi pa bo končan do konca leta. Tako bo tu do konca leta 1974 zgrajenih 220 stanovanj. To ni malo, vendar smo videli, da je za temi bloki še dovolj prostora, kar pomeni, da se ne bodo ustavili samo pri teh 220 stanovanjih.

V železarni je Gradis seveda stalen gost. Tam so že pred časom končali hale za izdelavo industrijskih nožev, sedaj pa so uredili tudi njihovo okolico s cestami vred. Čisto na robu železarne je bila ravno ta mesec postavljena smrekica na novo upravno zgradbo, ki jo imenujejo pravzaprav priprava proizvodnje. Vsa dela v zvezi z njo bodo končana do konca leta 1974.

V Ravnah gradijo še blok malih stanovanj — za Gradis, ki bo končan do poletja, sedaj do snega pa bodo poskušali postaviti streho. Nekoliko dalje v Prevaljah delajo za »Inštalaterja« novo halo s 1400 m² površine.

Kot vemo, so Ravenčani prisotni tudi na avtocesti. Na viaduktu 60/28 so v prvi polovici meseca začeli z montažo nosilcev, viadukt 60/27 pa je v fazi priprave za montažo. Nosilce bodo začeli betonirati spomladi.

Pa se preselimo sedaj malo v Slovenj Gradec, ki ga je Gradis kar okupiral. Te dni so Ravenčani začeli graditi veliko trgovsko hišo NAMA, ki bo imela približno 3100 m² površine. To je veliko in lepo delo, časa pa tudi nimajo dosti — 22. avgusta 1974 mora biti blagovnica že odprta. Na drugi strani mesta delajo začasni most za obvoznico preko Mislinje. Ta bo kmalu končan. V mestu je v gradnji tudi nekaj industrijskih hal — tako na primer delajo eno Viatorju, drugo pa za tovarno usnja. O tej zadnji lahko povemo malo več: Je skladiščna hala, s 1.570 m² površine. Objekt je betonski skelet z jeklenimi montažnimi nosilci. Strešna konstrukcija je iz jeklenih nosilcev, ki nosijo lege dim. 12/18 cm in kritični salonit. Tlak bo iz trdolitiga asfalta. Betonski skelet je že končan, delajo pa še zunanje obodne stene.

O ekonomskem šolskem centru smo že precej pisali, v njegovi bližini pa so začeli delati še posebno šolo. Sedaj montirajo streho, šola pa bo končana do konca marca. Vsi njeni prostori, ki so namenjeni pouku, so

Zidovi posebne šole v Slovenj Gradcu bodo obloženi z lepo fasadno opeko

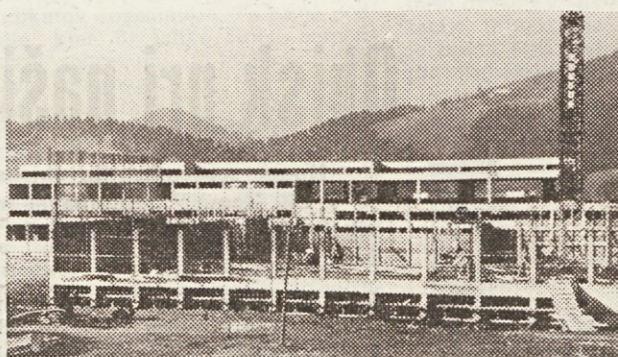

Začasni most preko Mislinje bo kmalu nared za uporabo

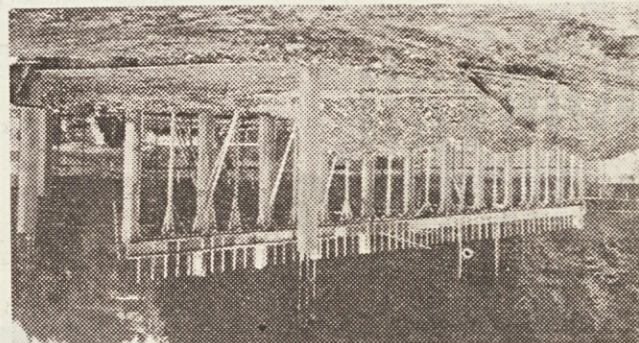
razporejeni v eni etaži. Razdeljeni so v hrupno in mirno cono. V hrupni coni je mnogonamenski prostor, kuhinja s shrambo in prostorom za gospodinjski pouk, kotlarna, sanitarni prostori in stopnišče. V mirni coni je šest učilnic in kabinet ter prostor za tehnični pouk.

V etaži je zbornica s pisarno in sanitarije. Na zunanjo bo šola obložena s fasadno opeko. Celotna investicija zanjo znaša 2.253.015 din, investitor pa je temeljna izobraževalna skupnost iz Slovenjegrada.

N. G.

Bazen pri ekonomskem šolskem centru že kaže svojo pravo obliko

Skladiščna hala za tovarno usnja v Slovenj Gradcu bo imela 1500 m² površine

Kaj delajo kolektivni izvršilni organi

Odbor za načrtovanje in notranjo delitev dohodka je na svoji zadnji seji razpravljal o periodičnem obračunu za letošnje tritretletje. Člani so ugotovili, da so letošnji dosežki našega gospodarjenja relativno ugodni. Čista proizvodnja se je namreč proti lanskemu letu zvečala v tem obdobju za 29 %. Osebnih dohodkov so se zvečali za 21 %. Pri tem gibanju moramo upoštevati tudi objektivne vzroke, ki so ovirali boljši napredek, to so inflacijski vplivi, spremembe zakonskih obveznosti, pomanjkanje električne energije, malo betonskega železa in cementa. Ko gledamo uspeh po posameznih TOZD, lahko ugotovimo, da so edino obrati napredovali kot celota in kot posamezne TOZD. Tako je vrednost njihove čiste proizvodnje večja za 30 % v primerjavi z lanskim tritretletjem, čisti dohodek se je povečal za 22 %, osebni dohodek prav tako za 22 %, skladi pa so večji za 24 %.

Med razpravo so vsi prisotni večkrat poudarili, da bi morali več pozornosti posvetiti problemu, kako ustvariti večji dohodek, ne pa, kako in koliko bomo delili.

PRITOŽBA

Gost se pritoži natakarku: »Tovariš natakark, ta pečenka je zanič in moram vam povedati, da sem jedel že tudi boljšo.«

»Verjetno.« odgovori natakark, »toda zagotovo ne pri nas.«

OPRAVIČILA

»Pravite, da vas je mož zapustil pred desetimi leti,« pravi socialna delavka Mernikovi. »Pa imate kaj otrok?«

»Imam. Osem.«

»Koliko pa so stari?«

»Najstarejši devet let, najmlajša pa bo kmalu eno leto.«

»Kako pa je to mogoče? Ali niste rekli, da vas je mož zapustil pred desetimi leti.«

»Saj me je, ampak se je prišel potem večkrat opravičiti.«

Nova ambulanta v samskem domu v Mislejevi ulici

V ambulanti že prvi pacienti

Pisali smo že o tem, da bomo dobili novo ambulanto, vendar o tem že tako dolgo govorimo, da smo se že kar navadili na misel, da je še nekaj časa ne bomo imeli. Pa smo jo le dobili in že dela! Prostor so res idealno urejeni in v skladu z vsimi predpisi: v njih, imamo na razpolago splošno ambulantno ekipo (dr. Poje in medicinska sestra Marinka), zobozdravstvo pa vodi dr. Darja Funduk z asistentko in zobotehnikom. Za medicino dela bomo najbrž dobili novega zdravnika, ki mu bo pomagala višja medicinska sestra. Adaptacijo prostorov je iz-

vedla naša TOZD GE Ljubljana okolica. Celotni stroški adaptacije so znašali 595.334,01 din, razdeljeni pa bodo med vse TOZD ljubljanskega območja.

Zakaj smo pravzaprav potrebovali novo ambulanto?

Dosedaj smo gostovali v zdravstvenem domu Ljoste, kjer prostori niso ustrezali za normalno delo, pa tudi urnik smo morali prilagajati glede na ostale uporabnike prostorov. So pa tudi še drugi problemi: zdravstvena služba pri vsej svoji organiziranosti težko zadosti potrebam prebivalstva po zdravstvenih uslugah, tako v splošnih ambulantah kot v zobozdravstvenih, za vsako novo ambulanto ali zdravnika pa je potrebnih precej novih sredstev, ki jih ni na razpolago. Torej je pri nas obstajal obojestranski interes (gospodarske organizacije in zdravstvene službe), da bi se organizirala čim bolj funkcionalna in strokovno kvalitetna zdravstvena zaščita v delovnem kolektivu, saj se na ta način zagotavlja ljudem bistveni del standarda — zdravje. Mi — kot gostje v zdravstvenem domu v Mostah — tega nismo več mogli nuditi. Nova ambulanta pa bo marsikaj spremenila na bolje. Formiral se bo tudi odbor obratne ambulante Gradis, v katerem bi bili predstavniki posameznih TOZD, urejeval pa bo vse probleme, ki bodo v zvezi z ambulanto.

Ambulanta bo delala v glavnem dopoldne — od 7. ure do 13. ure, če bo treba, pa tudi v popoldanskem času.

Del nove zobozdravstvene ambulante

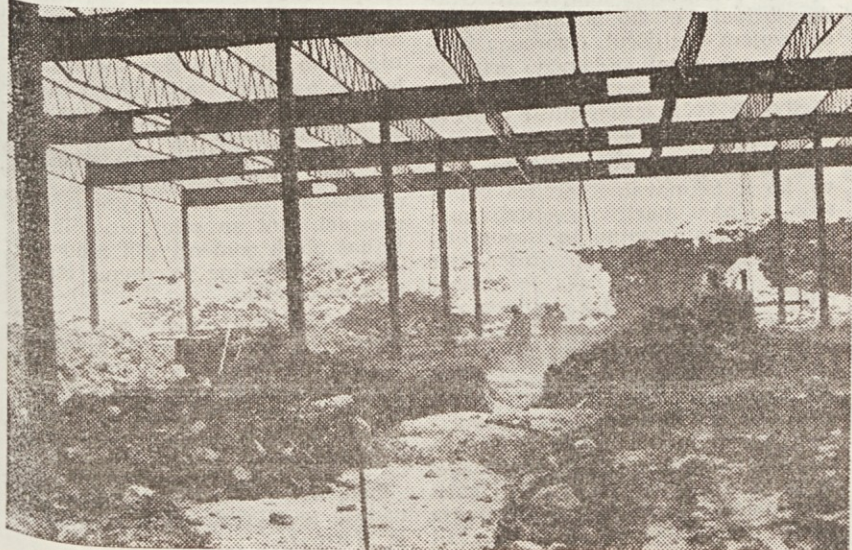
Ponovno sodelovanje z IMV

TOZD Ljubljana-okolice uspešno začela dela v dolenjski metropoli

Kot smo že v prejšnji številki poročali, se je Gradis ponovno znašel tudi na Dolenjskem. Čeprav trenutno ne gre za kakšno večja dela, pa smo bili vseeno mnenja, da je vredno napisati tudi nekaj o samih gradbiščih. Le teh je namreč več. Kaj gradimo in kako dela napredujejo pa nam je povedal delovodja Anton Bokan.

Za novomeško tovarno IMV sedaj delamo na treh objektih: hala za proizvodnjo — trasernica, skladišče materiala in pa v Črnomlju sušilnico za les. Za vse objekte smo prevzeli zemeljska dela, izdelavo temeljev, stabilizacijski sloj in pa kanalizaci-

jo. Oba večja objekta, tako trasernica v izmeri 150 × 45 m, kateri bo sledil še prizidek z 18 m v celotni dolžini in pa skladišče materiala v izmeri 48 × 28 m, bosta montažna. Jekleno konstrukcijo bo montiralo podjetje Mostogradnja iz Beograda. Dela napredujejo po predvidenem planu, čeprav imamo probleme s samim terenom. Le-ta je namreč izredno skalovit, tako da je potrebno le vrtanje in miniranje. V zaostanku so le delavci Mostogradnje, ker so že začeli montirati konstrukcijo z zamudo. Naš rok izdelave je do konca leta, ki pa ga bomo verjetno dosegli. Glede na pospešena dela zato dela-

Naši delavci pri vrtanju lukenj za eksploziv

Statut TOZD nov korak k utrjevanju delavskega samoupravljanja

Po vseh naših temeljnih organizacijah združena dela se vršijo razprave o statutih posameznih TOZD. Na vseh razpravah kreativno sodeluje tudi direktor splošne službe Rajko Zupančič.

Z uveljavitvijo ustavnih dopolnil je nastal drugačen način ustanavljanja delovnih organizacij. Ustanovitev delovne organizacije, kar imenuje zakon konstituiranje, nastane, ko se več temeljnih organizacij združenega dela zaradi uveljavljanja skupnih interesov združi v delovno organizacijo.

Beseda »delovna organizacija« je širši pojem. Delovna organizacija se lahko ustanovi kot podjetje, kot zavod ali drugačna organizacija na področju družbenih služb. Ker bomo v nadaljevanju govorili o delovni organizaciji gradbenega industrijskega podjetja Gradis, bomo kratko uporabljali besedo podjetje in ne splošni izraz — delovna organizacija.

Konstituiranje podjetja obsega določene faze in je v tem, da se organizirajo temeljne organizacije združenega dela in sprejme o tem sklep:

- izvoli delavski svet,
- sklene samoupravni sporazum o združevanju v podjetje,

- sprejme statuti temeljnih organizacij združenega dela v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v podjetje.

Pri nas smo organiziranje TOZD in sprejem samoupravnega sporazuma o združitvi v gradbeno industrijsko podjetje GRADIS že opravili ter je to obsegalo največji del opravil.

Sedaj moramo opraviti še volitve v delavske svete TOZD in delegate za delavski svet podjetja ter nato sprejme TOZD svoje statute.

Statuti TOZD so nadaljevanje utrjevanja delavskega samoupravljanja. Po sklenitvi in podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju v GIP GRADIS, je sedaj potrebno, da sprejme vsaka TOZD v skladu z zakonskimi predpisi, svoj statut, ki seveda mora biti v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju, katerega so po organiziranju sprejele vse TOZD.

Statut vsake TOZD mora vsebovati podatke o dejavnosti, ki jo opravlja TOZD, o organih upravljanja in kako se sprejemajo odločitve, dalje o odgovornosti voljenih organov, o uporabi produkcijskih sredstev, o razporejanju dohodka, o ustanovitvi delavske kontrole ter njenih pravic in dolžnosti. Z njim se določa še notranja organizacija TOZD ter pristojnosti direktorja in njegove dolžnosti kot individualnega izvršilnega organa. Ze v samoupravnem sporazumu o združevanju TOZD v GIP GRADIS, smo sprejeli temeljna načela glede ekonomskih razmerij, o uporabi sredstev in drugih vprašanjih, ki so odločilnega pomena za skladno in organizirano poslovanje in upravljanje z družbenimi sredstvi neposredno prek vsake TOZD in njihovih organov upravljanja.

V statutu bodo TOZD torej v okviru teh določil predpisale podrobnosti o notranjih razmerjih v sami TOZD in tudi v razmerjih do drugih. Delavci TOZD svobodno združujejo sredstva in delo ter s tem razširjajo temelje lastnega in družbenega dela, s čimer bodo lahko zadovoljili lastne in družbene interese. V ta namen morajo TOZD sprejemati svoje cilje, ki pa so vedno usklajeni s cilji podjetja kot celote. Za doseg ciljev si je potrebno določiti programe v obliki letnih in dolgoročnih gospodarskih načrtov. Te načrte sprejme vsaka TOZD za svojo organizacijo in pri tem upošteva tudi razvojne programe drugih TOZD, kar je potem hkrati razvojni program celotnega podjetja. Katere načrte in kako se bodo sprejemali, bo določila TOZD v svojem statutu.

USPEHE BOMO DOSEGLI LE, CE BOMO VSI ORGANIZACIJSKO IN EKONOMSKO POVEZANI

Delavci TOZD bodo lahko dosegali postavljene cilje in izpolnjevali gospodarske načrte in druge programe le,

če bodo vzajemno ekonomsko povezani z ostalimi TOZD v sestavi podjetja, pa dalje še z drugimi organizacijami združenega dela, s katerimi so v poslovnih odnosih. Brez takšne povezanosti, ki temelji na združevanju sredstev in ustanovitvi posamičnih interesov s skupnimi širšimi interesi, bodo izpolnjene tudi zahteve ustavnih dopolnil zvezne in republiške ustave.

Zagotoviti je potrebno, da postane pri tem delavec odločilnejši činitelj in sicer najbolj neposredni. Spoznati je potrebno, da sta dohodek in dejavnost TOZD odvisna od dejavnosti in dohodka delavcev drugih TOZD, s katerimi so povezani v neposredni proizvodnji. Zato se je potrebno o vseh pomembnih vprašanjih, od katerih je odvisno njihovo trajno ustvarjanje dohodka na podlagi dela vedno dogovoriti in se tudi sporazumeti.

KADROVANJE IN IZOBRAŽEVANJE — NASHA SKUPNA NALOGA

Za takšne zahteve moramo izkoristiti vedno vse razpoložljive proizvodne in druge zmogljivosti ter stalno izpopolnjevati kadrovske strukture bodisi s pridobitvijo novih strokovnih kadrov ali z izpolnitvijo njihovega znanja na delovnem mestu. Le na ta način bo mogoče zagotoviti povečanje storilnosti, izboljšanje ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja ter tako povečati življenjski standard delavcev in ustvariti vse pogoje za zagotovitev socialne varnosti slehernega delavca v združenem delu, ki se kaže v stalnosti zaposlitve, enakomerni zagotovitvi osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov, vse v odvisnosti in uspešnosti poslovanja ter dosežene produktivnosti dela.

NOTRANJI ODNOSI — POMEMBEN ČLEN MEDSEBOJNEGA POVEZOVANJA

V statutu so povzete tiste obveznosti, ki so bile kot skupne sprejete s samoupravnim sporazumom o združitvi TOZD v GIP GRADIS. Zlasti je posebej poudarjena obveznost, da bodo delavci TOZD uresničevali skupne interese za doseg čimboljših rezultatov dela, za doseg urejenih delovnih in življenjskih razmer kakor tudi, da bodo zagotovili trajni obstoj TOZD in s tem podjetja kot celote, v katerega so se združile.

V ta namen se v statutu navaja, kot temeljna odgovornost skupno in skladno načrtovanje in prepoved, da ne bodo na nobeni osnovi prevzele obveznosti ali naloge, za katere niso vnaprej zagotovljena sredstva, bodisi TOZD ali iz družbenih sredstev po predhodnem dogovoru prek interne banke.

TOZD JE PRAVNA OSEBA

V statutu vsake TOZD je določeno ime TOZD njen sedež, dalje dejavnost, ki jo opravlja v okviru skupnega predmeta poslovanja podjetja kot celote.

Da je TOZD pravna oseba, izhaja že iz same ustave in zakona, kajti z dnem, ko je delovni kolektiv sklenil, da se organizira v TOZD, si pridobi pravno sposobnost, da lahko sklene sporazum o združitvi in pridobi druge samoupravne pravice, ki ji pripadajo po zakonu. Te pravice si TOZD pridobijo z vpisom v sodni register in sicer v tolikšnem obsegu, kot jih je skupnost vseh TOZD sprejela in določila s samoupravnim sporazumom o združitvi.

V skladu z našim samoupravnim sporazumom o združitvi, nastopa v pravnem prometu s tretjimi osebami GIP GRADIS kot celota.

Kar zadeva obveznosti, je vsaka TOZD odgovorna za svoje obveznosti, in to z vsemi sredstvi, ki jih upravlja ter solidarno.

V statutu TOZD je dalje vpisana celotna notranja organizacija in naloge posameznih organizacijskih enot v sklopu te TOZD ter celotna organizacija samoupravljanja.

V DELAVSKEM SVETU TOZD NAJ BODO ČLANI IZ VSEH NJENIH ORGANIZACIJSKIH ENOT

Poseben poudarek je na organiziranju neposrednega upravljanja, ki se bo izvajalo v organiziranju delovnih skupin in zborov, na katerih bodo delavci obravnavali vse zadeve, ki se tičejo upravljanja TOZD, poslovanja dohodka, sredstev dohodka in razporeditev, medsebojnih razmerij itd. Člane DS volijo vsi delavci TOZD. Pri kandidiranju mora biti zagotovljeno, da bodo v DS TOZD zastopani člani vsakega posameznega oddelka, gradbišča ali drugega podobnega dela (obrat, uprava itd.), ki je v sestavi TOZD.

Pri tem ima sindikalna organizacija precejšnje dolžnosti, zlasti kar zadeva urejevanje medsebojnih razmerij v združenem delu in uresničevanju samoupravnih pravic.

Navedene so tudi dalje dolžnosti oseb in organov, na katere so naslovljena razna vprašanja o reševanju medsebojnih razmerij o združenem delu.

Obseg pooblastil DS TOZD je v statutu posebej predpisan. Ker izhaja upravljanje iz delovnega kolektiva, je odločanje na sejah DS predvsem pogojeno s tem, kako je bilo glede odločitev sklenjeno na zborih in se tudi mora vedno ugotoviti, ali so bili vsi člani kolektiva TOZD seznanjeni o predlogu, o katerem sklepa DS TOZD.

Vse to pa bo zahtevalo dobro organizirano službo informacij in zavzetost posameznikov, ki so odgovorni, da neposredno posredujejo informacije.

Ko bodo sprejeti statuti TOZD in predhodno izvoljeni tudi delavski sveti TOZD ter delavski svet podjetja, bodo dokončane vse faze konstituiranja podjetja in bo to tudi mogoče vpisati za vsako TOZD ter podjetje v register pri Okrožnem gospodarskem sodišču. Zakon, ki je o tem izšel, zahteva, da mora biti konstituiranje opravljeno do 31. decembra 1973. Ni več dosti časa, vendar smatramo, da bomo vsa potrebna dela pravočasno opravili ter rok izpolnili. Interes nas vseh mora biti, da uredimo našo notranjo organizacijo po določilih ustavnih dopolnil ter tako postavimo čvrste temelje za uveljavitev samoupravljanja kot družbenoekonomskega sistema v naši državi, ki temelji na socialističnih odnosih v blagovno tržnem samoupravnem sistemu. Le tako bomo izboljšali storilnost ter povečali rentabilnost in ekonomičnost poslovanja, kar je pogoj za čim višji standard naših delavcev.

Po končanem delu se prileže tudi kratek klepet. Slika je iz gradbišča v tovarni usnja v Slovenj Gradcu

Kilovati iz smeti?

Del objektov, kjer iz smeti pridobivajo električno energijo

Del smeti, ki se nabirajo v gospodinjstvu, bodo v St. Louisu, zvezni ameriški državi Missouri, kmalu mnogo doprinesli k elektrooskrbi gospodinjstev. Odpadni material se drobi v kose velikosti žoge za golf ali manjše. Zelezo se odstranjuje z magnetnimi napravami. Preostale zmlete smeti pa se zmeša s premo-

govim prahom in služi kot gorivo v kotlovnici elektrarne, ki proizvaja paro za 140 MW turbino. V kotlovnico gre tako vsak dan preko 600 ton smeti. Tehnično osebje te naprave upa, da bodo kmalu porabili večjo količino smeti, kot se je vsakodnevno nabere v mestu in okolici

Obisk pri naših športnikih v ZR Nemčiji

Konec septembra je obiskala delavce našega podjetja, ki delajo v ZR Nemčiji, skupina športnikov (kegljači in nogometaši) mariborskih enot GV in KO, da bi se pomerili v medsebojnih srečanjih.

Kot je znano, na vsakoletnih športnih igrah Gradisa enote iz ZR Nemčije zaradi velike oddaljenosti in viška gradbene sezone, niso zastopane in tako kljub svoji izredni športni aktivnosti (v kar smo se lahko ob priliki našega obiska prepričali) ne morejo pokazati, kaj na področju športa v okviru podjetja pomenijo. Mirno lahko zapišemo, da bi v primeru sodelovanja na naših športnih igrah igrali zelo vidno vlogo.

Da bi te svoje sposobnosti lahko ocenili, so povabili v goste ekipe kegljačev in nogometašev iz Maribora.

V petek 28. septembra smo zgodaj zjutraj pod vodstvom neumornega športnega delavca tovariša Janžekoviča že na prijetni vožnji skozi Avstrijo. Ob 13. uri so nas prijazni gostitelji pričakali v Münchnu, kjer so nas pogostili z »jugoslovanskim« kosilom in jugoslovanski restavraciji v središču mesta. Po kosilu smo nadaljevali pot do Friedrichshafna ob Badenskem jezeru, kjer dela večja skupina gradisovcev. Po večerji smo utrujeni zadovoljno šli na počitek v lepo urejene sobe tamkajšnjega hotela.

Naslednji dan, v soboto, pa smo se odpravili na prizorišča tekem, da se v prijateljskih srečanjih pomerimo z našimi gostitelji.

Nogometaši so, kot se temu športu spodobi, poskrbeli za pravo vzdušje in ob številnih naših delavcih pritegnili pozornost tudi nekaj domačih

ljubiteljev »jugoslovanskega« nogometa. Po zagrizeni in enakovredni igri je Mariborčanom le uspelo zmagati z minimalnim rezultatom 1:0, kar zgovorno priča o kvaliteti nogometašev naše enote v Nemčiji, posebej če upoštevamo, da so Mariborčani že vrsto let nepremagljivi na športnih igrah Gradisa.

Nič manj napeto ni bilo na kegljišču (mimogrede povedano, zgradili so ga naši delavci, ob tem pa so nam kegljačem uhajale sline od želje, da bi tudi v Mariboru kdaj K. K. Gradis doživel dan, ko bi lanko kegljal na svojem kegljišču). Ogorčena borba za vsak kegelj je končno prinesla zmago Mariborčanom, zahvaljujoč predvsem večji izenačenosti ekipe in tekmovalni izkušnosti.

Po končanem športnem delu dneva, ko je tekmovalna mrzlica popustila, so nam marljivi gostitelji pripravili zares prijetno in nepozabno doživetje. Na enem od gradbišč, kjer delajo naši delavci, nas je čakala dolga pogrnjena miza, obložena z raznimi jedčami in pijačami. Med drugim so delavci na raznu spekli 50-kilogramskega prašička. Po nekaj pozdravnih besedah, ki so jih izrekli gostitelji in vodja naše ekipe tovariš Janžekovič, je odlična kapljica poskrbela za zares enkratno vzdušje, ki ga ni mogel skaliti niti dež, kajti razgovori in medsebojna sklepanja novih poznanstev so se nadaljevali pod provizorijem vse do poznega večera.

V nedeljo so se kegljači še enkrat pomerili in ponovno se je sreča nasmehnila Mariborčanom. Po kosilu in dolgem posiljanju od naših prijaznih gostiteljev smo spet drveli po znanih dobrih nemških cestah nazaj proti Münchnu. Tam seveda nismo pozabili obiskati, čeprav za kratek čas, še svetovno znanega »Oktoberfesta«. Tu smo se poslovili še od zadnjih spremljevalcev iz Münchna in že smo na avtocesti, ki vodi v domovino.

Naj ob koncu tega zapisa dodam še najvažnejše spoznanje in dejstvo, ki nas je spremljalo ob vsakem koraku našega obiska: ideja o izvedbi tega srečanja, celo zahteva, je spontano vzniknila pri naših delavcih v Friedrichshafnu; to idejo so tudi finančno podprli in omogočili naši skupini nadvse prijetno in nepozabno srečanje. Kako zelo so si tega srečanja želeli, so nam pokazali njihovi obrazi, obrazi, ki so hkrati nudili izraze sreče, veselja, ganjenosti in predvsem ponosa, da so enkrat za spremembo oni tisti, ki so »vplivali« na svoje predpostavljene, da se njihova želja uresniči. Kot so sami omenili, jim je naš obisk pomenil stik z domovino, del domovine in ravno tega si zelo, zelo želijo.

Športniki iz Maribora se vsem delavcem in organizatorjem športnega srečanja iz Münchna in Friedrichshafna iskreno zahvaljujemo za pristrčno gostoljubje; hvala za trud in pozornost. Kličemo vam: na svidenje v domovini!

Športniki iz ZR Nemčije bodo prihodnje leto vrnili obisk športnikom iz Maribora.

Mario Herbec
KO Maribor

Uvajanje individualnih meril za nagrajevanje - tema leta

Outinord - da ali ne?

V začetku meseca nas je obiskal ing. Ulrich Junker, predstavnik znane firme OUTINORD iz Francije, da nam podrobneje predstavi njihov sistem gradnje.

V navzočnosti nekaterih naših direktorjev je ing. Junker ob projekciji diapozitivov najprej predstavil elemente, ki so značilni za ta sistem. Osnovni element je železni poltunel opaž, ki se z enostavno montažo in demontažo lahko sestavlja v poljubne dolžine in širine. Le višina je fiksirana glede na industrijsko stanovanjsko gradnjo. Dva poltunela lahko sestavimo v tunel in tako lahko betoniramo stene in ploščo obenem. Prednosti takega načina gradnje nje je več, pa si jih oglejmo nekaj: — montaža in demontaža tako enega kot tudi več elementov (poltunelov) je zelo enostavna. Iz posamezne etaže, ki smo jo zabetonirali izvlečemo na poseben oder celoten opaž (največ pet elementov) in ga z žerjavom dvignemo v naslednjo etažo ali v sosednje polje iste etaže. — zabetonirane stene so brez vidnih stikov za posamezne elemente. — istovrstno betoniranje tako sten kot tudi stropne plošče,

— z dodatnimi elementi dopušča ta način gradnje oblikovanje po prostoru, kar je zelo pomembno za arhitekte,

— zaradi strjevanja betona pod določeno temperaturo dela hitro napredujejo,

— vse instalacije se položijo že pred betoniranjem, tako da je delo ob finalizaciji precej olajšano.

Prednosti sistema OUTINORD pri stanovanjski gradnji pa je treba gledati tudi iz ekonomskega stališča. Najprej je potrebno proučiti tudi ta del, šele po izdelavi ekonomske računice pa nam bo sistem še bolj jasen.

Omeniti je še treba, da firma OUTINORD svojim naročnikom izdela tudi načrte za sisteme gradenj in priporoča nakup števila opažev za najbolj racionalno gradnjo.

Ob koncu naj navedemo še podatek, da se je sistem OUTINORD uveljavil že skoraj na vseh celinah, saj ima predstavnštva že kar v 12 državah.

Prijava nezgode pri delu

Za poškodbo pri delu se smatra vsaka poškodba na delovnem mestu ter na poti na delo in z dela. Če je v bolniškem staležu zaradi takšne poškodbe, lahko delavec uveljavi 100 procentno nadomestilo osebnega dohodka za ta čas.

V primeru nezgode pri delu je potrebno izpolniti obrazec »prijava nesreče«. Prijavo mora izpolniti delovodja, kadrovik ali neposredni vodja del, kjer se delavec poškoduje.

Služba varstva pri delu ugotavlja, da so obrazci dostikrat netočno izpolnjeni. Zato bo v bodoče takšne obrazce zavračala. Za pravilno izpol-

njevanje obrazca so zadolženi vodje kadrovskih oddelkov v TOZD.

Pri izpolnjevanju opisa nesreče je treba napisati, kako se je nesreča pripetila. Prav tako točno je treba opisati poškodbo. Pri uveljavljanju pravic iz zavarovanja in drugih odškodninskih zahtevkov so takšni podatki potrebni. Zato mora delavec tudi sam biti zelo pozoren, kako mu bodo obrazec izpolnili.

Omenimo naj še, da morajo obrazec »prijava nesreče« čitljivo podpisati: priča nesreče, delovodja ali sektorski vodja.

Novi strekovnjaki ing. Slavko Šavli

● Politična in strokovna akcija

Konec oktobra je komisija za družbenoekonomske odnose Zveze sindikatov Jugoslavije obravnavala delitev dohodka in osebnih dohodkov oziroma bolj določno delitev dohodka na posameznike.

Prilagojeno je bilo obširno gradivo (70 strani) in načrt programa akcij sindikata pri reševanju problema merjenja rezultatov dela posameznikov, delavcev v TOZD.

Gradivo je rezultat dela posebne skupine strokovnih sodelavcev pri ZSJ, ki so obiskali 59 večjih delovnih organizacij z okoli 300 tisoč delavci. Ugotavljali so stanje glede meril delitve dohodka in osebnih dohodkov, še posebej glede individualnih meril za nagrajevanje. Obiskali so tudi Gradis.

Najpomembnejše naloge sindikata je v uvodnih besedah na seji očrtal sekretar ZSJ Marjan Rožič. Poleg tega pa je bilo v razpravi danih še nekaj konkretnih predlogov.

Postalo je več kot očitno, je dejal Rožič, da je delitev dohodka, to je delitev rezultatov dela na posameznike ključno vprašanje celotnega našega družbenoekonomskega sistema, celo ključno vprašanje razredne usmeritve naše družbe. Če se vprašamo po razlogih za spore, za neso-glasja pa tudi stavke, potem zavzema osrednje mesto nezadovoljivo rešeno vprašanje ugotavljanja in delitve dohodka in osebnih dohodkov — predvsem na posameznike in skupine.

V nekaterih kolektivih stalno izpolnjujejo merila in kriterije, v drugih obstajajo pri obstoječem stanju, v tretjih pa celo opuščajo sprejeta merila pod učinkovanjem inflacije, nizkega dohodka in zaradi drugih razlogov.

V katero skupino lahko uvrstimo Gradis oziroma posamezne TOZD?

● Samoupravni sporazum ni vsemogočen

Večina samoupravnih sporazumov je ostalo nedograjenih na področju merjenja rezultatov dela posameznikov, je bilo ugotovljeno v komisiji sindikatov Jugoslavije. To pa je področje, kjer bi lahko imeli samoupravni sporazumi in interna merila največ skupnega.

Danes sporazumi določajo zlasti merila za delitev dohodka na osebne dohodke in sklade. V kolektivih, kjer nimajo izdelanih in uporabljenih spodbudnih meril za delitev osebnih dohodkov na posameznike, se pač zadovoljijo z delitvijo osebnih dohodkov, ki so jim jih oddelila merila sporazuma. V primerih, ko je rezultat slabši, dajejo merila manj denarja tudi za osebne dohodke. Tedaj zvoni velik zvon, ki razglašča članom kolektiva glavnega krivca nizkih osebnih dohodkov — samoupravni sporazum.

Dober delavec, ki se mu rezultati merijo in odražajo v višini njegovih osebnih dohodkov ve, da mu osnovnega zaslužka ne bo niti dal niti vzel sporazum. Merila sporazuma mu bodo sicer zmanjšala ali pa povečala osebne dohodke po uspehu, toda ti so odvisni od uspeha enote, podjetja, torej celega kolektiva ne pa toliko od njega ali od ožje delovne skupine, v kateri dela.

Med drugim smo s samoupravnimi sporazumi znižali pretirane razpone, za najvišje osebne dohodke pa določili merila. Hkrati pa ponekod absolutna omejitev najvišjih osebnih dohodkov že nespodbudno vpliva na nagrajevanje sposobnih strokovnjakov.

Kršiti se začne sporazum, merila niso več strogo obvezna. Denar za osebne dohodke se deli mimo meril sporazuma in individualnih meril; tako se poskuša preprečiti nezadovoljstvo.

● Kdo se upira merjenju rezultatov dela?

Skoraj nič pa se ne naredi za uveljavitev individualnih meril. Nagrajevanje po delovnih rezultatih posameznikov in skupin je nenadomestljivo pomagalo za zvečanje rezul-

tatov, za višji dohodek in s tem višje, pravilnejše in pravičnejše deljene osebne dohodke.

V gradivu in razpravi je bila večkrat naglašena vloga tehnokracije. Tehnokratom ni do merjenja rezultatov svojega dela in dela drugih delavcev. V primerih poskusov uveljavitve individualnih meril uporabljajo vse mogoče zadržke in ovire. Največkrat se sklicujejo na pomanjkanje časa za merjenje rezultatov dela, češ da so prezaposleni z ustvarjanjem. Očitajo sindikatu, da se ukvarja preveč ali samo z delitvijo. Sami delitev poenostavljajo, nagrajevali naj bi se po delovnih mestih, po hierarhični lestvici. Večje koristi imajo tisti, ki so poslušni, in ne tisti, ki so delovni. Kjer se individualna merila podcenjujejo, se podcenjuje tudi odnos do dela, precenjuje pa odnos poslušnosti; dejansko se negujejo mezdni odnosi.

Sindikati ne posplošujejo in ne izenačuje vse strokovnjake in vodstvene delavce s tehnokrati, pač pa praksa kaže, da imamo celo med komunisti mnogo ljudi, ki mislijo in delajo kot tehnokrati.

Niso pa tehnokrati edini, zaradi katerih se ne uporabljajo individualna merila. Velikokrat enostavno ni pobude niti od vodstva, niti od strokovnih služb niti od delavcev ali samoupravnih teles ali političnih organizacij. Zdjaj so bili in so v naših kolektivih močno zaposleni s »tozdiranjem« in sploh z aktivnostjo v zvezi z novo ustavo (razpravljanje o delavskih dopolnilih, o osnutku nove ustave, o sporazumih, o prirejanju samoupravnih aktov, družbenih spremembah).

Prav zdaj ko smo pred sprejemom nove ustave, ko imamo organizirane TOZD, je pravi čas za urejanje razmer znotraj kolektivov. Uveljavitev individualnih meril za nagrajevanje pa je po mnenju sindikata najpomembnejša naloga sedanjega časa!

V komisiji je bilo posebej poudarjeno, da se danes marsikod štedi z nizkimi osebnimi dohodki. Stabilizacija na osnovi nizkih osebnih dohodkov in pri pomanjkanju spodbudnih meril je odraz napačnega vodenja tako zastran poslovnih odločitev kot politike v delitvi. Kolektivi, ki gredo po taki poti potiskajo sebe in vso našo družbo v zastoj, ne pa v stabilizacijo. (Stagnacija v naših razmerah je znana tudi pod imenom stagflacija: stagnacija in inflacija hkrati).

● Konkretni predlogi

Komisija bo pripravila za predsedstvo Zveze sindikatov Jugoslavije posebne zaključke. Navedemo lahko le najpomembnejše (predloge):

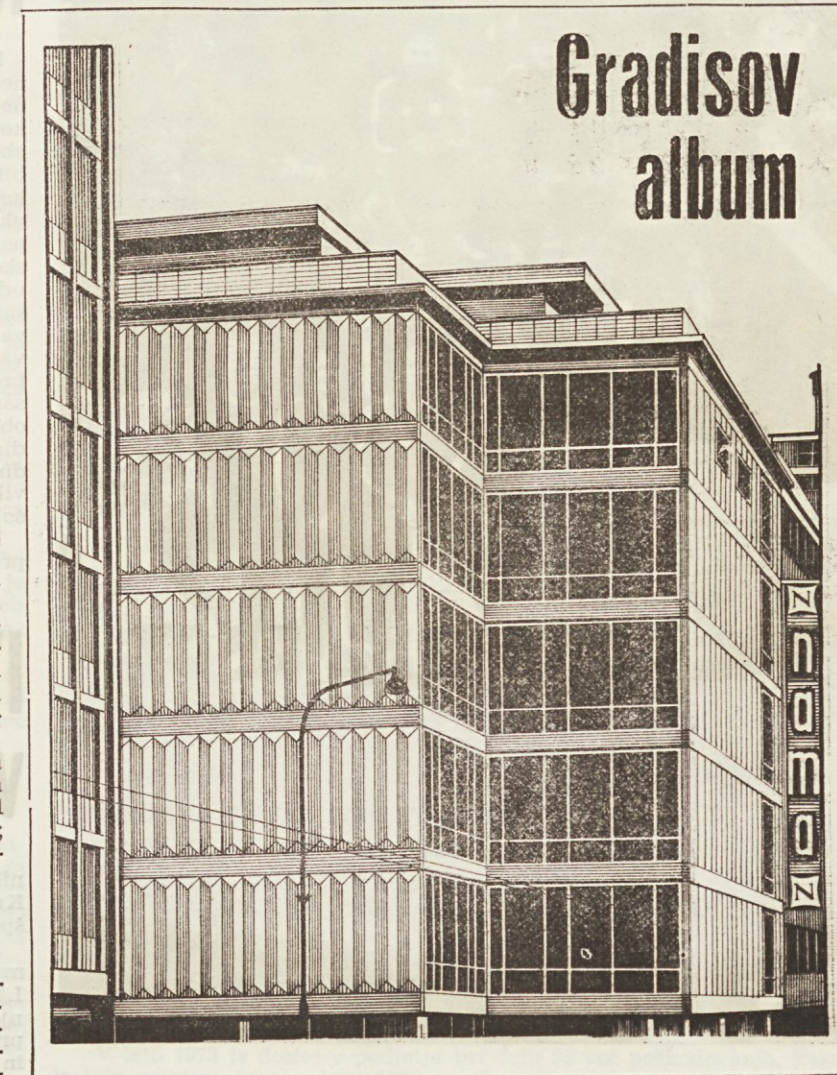
1. Organizacije sindikata v TOZD morajo narediti kritično analizo stanja na področju delitve osebnih dohodkov v TOZD. Pripraviti morajo konkretne naloge za strokovne službe, organe in organizacije.

2. V veliko večji meri kot doslej mora biti pri uveljavljanju individualnih prisotna znanost in strokovnost. Zato se moramo boljše organizirati predvsem v znanstvenih zavodih (visoke šole in instituti), v zbornicah in sindikatih (v Sloveniji je začel delovati center za delitev dohodka in OD), še najbolj pa v večjih delovnih organizacijah (posebni referati in službe za delitev in nagrajevanje).

3. Čimprej je treba sprejeti med-republiški dogovor in ga izpolniti. Vanj je treba vključiti sistemsko izhodišče za delitev dohodka in osebnih dohodkov, po katerem ne morejo biti kalkulativni osebni dohodki in faktor stimulacije na te dohodke — osnovni elementi delitve. V med-republiški dogovor naj se vnese tudi določilo, po katerem bodo vse podpisnice samoupravnih sporazumov morale najkasneje do določenega roka (predvidoma do konca leta 1975) nagrajevati po individualnih merilih slonečih na objektiviziranih metodah (normativi za živo in minimalno delo, sistemizacija in analitično ovrednotenje delovnih mest).

● Tudi Gradis je v Jugoslaviji

V Gradisu nas čaka precej dela. Uveljaviti bo treba merila in kriterije (norme) povsod, kjer je možno meriti rezultate dela, kar velja posebej za neposredno proizvodnjo. Kadar dobijo zdaj ponekod vsi delavci v TOZD enak odstotek, nagrajamo prizadevne premalo, manj prizadevnim pa damo nezasluženi osebni dohodek. Tako delujemo nespodbudno za oba, prvi se ne bo še bolj prizadeval, drugi pa se tudi ne bo bolj trudil, saj je zadovoljen s prečnim zaslužkom za podpoprečno prizadevanje. Podobno se ponajša tudi delavci, obračunani v režiji in organizatorji proizvodnje. Če ne veš, kako se meri tvoj osebni dohodek na podlagi tvojih prizadevanj in učinkov pri delu, ali če veš, da se sploh ne meri, potem bodo tvoja delovna prizadevanja temu primerna. S. U.

KAKO SMO DELILI STANOVANJA

Izani smo začeli objavljati seznam tistih, ki so dobili stanovanja v našem podjetju. S to prakso bomo seveda nadaljevali in tako v tej številki lahko pogledate, koliko stanovanj je bilo razdeljenih v letošnjem letu in kdo jih je dobil:

Ime in ime	Vrsta stanov.	m²	Revalor. vrednost
KOPER			
<i>Olmo, Dolinska c. 10/d</i>			
1. Nučič ing. Janez	gars.	69,60	66.340,00
<i>Dolinska c. 46 a, b, c</i>			
2. Čus Vlado	2	47,00	49.350,00
3. Glušič Martin	2	47,00	49.350,00
4. Horvat Slavko	2	47,00	49.350,00
LJUBLJANA			
<i>Kvedrova ul. 32/I-2</i>			
5. Siftar Ludvik	2 ½	67,50	94.972,50
JESENICE			
<i>Cankarjeva c. Radovljica</i>			
6. Jeločnik Bojan	3	61,50	65.313,00
NIZKE GRADNJE			
<i>Zrkovska ul. 8, Maribor</i>			
7. Krmeč Alojz	1 ½	40,00	
<i>Zrkovska ul. 10, Maribor</i>			
8. Horvat Franc	2	40,00	
9. Kraner Ferdo	1	36,00	
<i>Gospodsvetska c. 22, Maribor</i>			
10. Bajc ing. Janez	2	47,00	54.990,00
<i>Ljubljanska c. 86 b</i>			
11. Veršnak Karel	2		
KO MARIBOR			
<i>Zrkovska ul. 8, Maribor</i>			
12. Poharič Konrad	2	40,00	
MARIBOR			
<i>Zrkovska ul. 8, Maribor</i>			
13. Zelenič Djuro	2	40,00	
<i>Ulica XIV. div. 5 VII 43, Maribor</i>			
14. Furek Franc	2	48,00	
<i>Zrkovska ul. 10, Maribor</i>			
15. Holz Vera	gars.	20,00	
<i>Ulica Proletarskih brigad št. 55</i>			
16. Rubin ing. Peter	2 ½		
<i>Nasipna ulica 61</i>			
17. Potrč Angela	1		
PROJEKTIVNI BIRO MARIBOR			
<i>Zrkovska ul. 10, Maribor</i>			
18. Martinčević Vili	gars.	20,00	
<i>Gospodsvetska c. 22</i>			
19. Supič Damir	2	52,00	
RAVNE NA KOROŠKEM			
<i>Javornik 44, 45</i>			
20. Koprivec Vojko	2	49,00	58.604,00
21. Stern Mirko	1	32,00	40.332,80
22. Horjak ing. Andrej	1	44,00	51.048,00
CELJE			
<i>Pokopališka ul. 38/IV-10, Lj.</i>			
23. Brglez Jožefa	3	67,70	82.458,00

Skupina ljubljanskih športnikov pred spomenikom NOB v Kraljevu

SPREMEMBE

stanovalec, preseljenih od 16. 11. 1972 do 15. 11. 1973 v stanovanjih, ki jih upravlja Uprava stanov. hiš in stanovanj »Gradiš«, Ljubljana

	Vrsta stanov.	m²	Izselil	Vselil	Enota, ki je dod. st.
LJUBLJANA					
Endliharjeva 11	2-s.	38,35	Jarkovič Franc	Herman Franjo	LJ
Endliharjeva 15	1-s.	33,90	Hrnčič Franc	Lukač Trivo	LJ-ok.
Endliharjeva 15	2-s.	38,30	Levičar Anton	Hrnčič Franc	LJ-ok.
Šišenska 5 C	2-in pol	60,20	Erjavec ing. Majda	Majnardi Ana	Pr. b.
Šišenska 5	1-s.	42,50	Majnardi Ana	Mauhler Draga	C.
Kvedrova	2-in pol	64,30	Jamnik ing. Jure	Murovec Jože	C.
JESENICE					
Ul. Staneta Bokala	2-s.	42,70	Kozina Jože	Trampuž Dora	Jes.
Ul. Staneta Bokala	2-s.	53,05	Zrim Viljem	Habinc Ivan	Jes.
KOPER					
Salara	2-s.	43,50	Novak Rudi	Sabič Husein	KP
	2-s.	43,50	Vidovič Drago	Kostanjšek Franc	KP
CELJE					
Ljubljanska 42	3-s.	87,00	Praprotnik Albert	Pogačnik Ivanka	
Ul. XIV. divizije 8	2-s.	51,00	Pogačnik Ivanka	Petrovič Stefan	
MARIBOR					
Gospodsvetska c. 31	2-s.	49,00	Mihalič Franjo	Skofic Stane	
Gospodsvetska c. 31	2-s.	49,00	Starovasnik Marjan	Ščavničar Stanko	
Gospodsvetska c. 31	2-s.	51,00	Šijanec Franc	Puc Miroslav	
Gospodsvetska c. 31	2-s.	49,00	Vesenjak Stanko	Štefek Alojz	
Gospodsvetska c. 35	soba	22,00	Zebec Stefan	Naraks Jože	
Krekova ul. 27			Gruden Anton	oddano IMP	
Ul. XIV. divizije 5			Furek Franc	prevz. od IMP	

Učenci naredili sami celo etažo

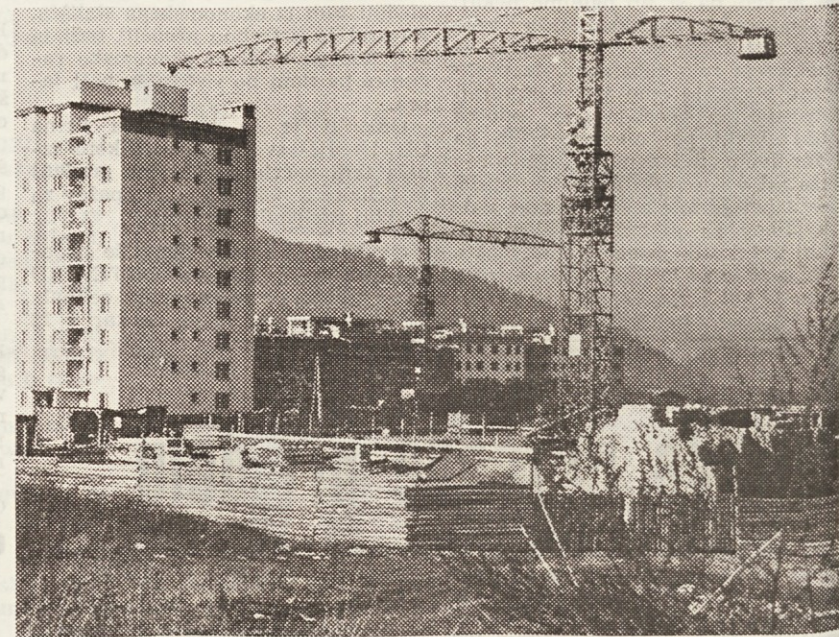
Zadnjič so nam v mariborskih konvinskih obratih učenci povedali, da njihovi vrstniki na Ravnah dobijo večje nagrade, pa smo jim obljubili, da bomo povprašali, kako je s to stvarjo. Na gradbišču stanovanjskih blokov na Javorniku smo res našli njihovega inštruktorja Edvarda Babiša in ta nam je pojasnil glede te višine nagrad.

«Trenutno imamo tukaj na gradbišču devet učencev — šest zidarjev in tri tesarje. Vsi ti so iz drugega in tretjega letnika. Mislim, da so ravno tukaj na Javorniku idealni pogoji za delo z učenci. Tu se bodo naučili vseh del, ki se pojavljajo ob zidanju neke hiše, vseh faz zidanja, tako na primer ometavanje, opažanje, ustavljanje okenskih okvirjev, opažanje temeljev, kletnih zidov itd. Učenci so delali tudi eno krovno konstrukcijo. Z delom in pripravnostjo učencev smo zadovoljni. Nekaj znanja prinesejo iz šole, ostalo dobijo tukaj pri nas in končni rezultat bodo dobri zidarji in tesarji. Moram povedati, do so učenci čisto samostojno zazidali eno etažo in to je res lep uspeh. S tem bomo prakticirali tudi v bodoče.

Z njihovimi nagradami je pa tako: eni dobijo več, eni manj, vsem pa se suče okoli 350 din na mesec. Pri ocenjevanju je treba upoštevati kup

stvari, med njimi tudi uporabo zaščitnih sredstev. Mogoče naši učenci res dobijo nekoliko več kot ostali, najbolj verjetno pa je, da so k obi-

čajni nagradi pristeli še plačane načure in tako se jim je znesek zdel tako visok. Naši učenci delajo po 8 ur, sobote pa so proste.

Ena izmed etaž bloka, ki ga sedaj dokončujejo, je nastala pod rokami vajencev

Mladi Ravenčani bodo pomagali z akcijami

Povsod po Sloveniji je jesen prinesla mladim poleg ostalega živahnega dela tudi politične šole. Tako so se mladinci ravenske TOZD zbrali na sestanku, da bi si malo boljše ogledali, kaj jim taka šola lahko nudi in kakšne možnosti imajo za vključitev vanjo. Več o tem jim je povedal Peter Stirn, sekretar občinske konference ZMS na Ravnah. Po udaril je, da je med mladimi precejšnja nezainteresiranost do vključevanja v samoupravne organe, med vzroki za to pa je prav gotovo tudi premajhna seznanjenost mladih s samoupravljanjem. Da bi razširili obzorje mladih, so organizirali mladinsko politično šolo. Gradisovi mladinci so tako seznanjevanje pozdravili in pet izmed njih jih danes to šolo že obiskuje.

Ker so med mladino opazili tudi premajhno zanimanje za organizaci-

je Zveze komunistov in tudi neznanje o njej, so eno izmed točk na sestanku posvetili vlogi ZK v naši samoupravni družbi. Ivan Žagar, sekretar občinske konference ZK na Ravnah je skušal organizacijo bolj približati mladim in to mu je tudi uspelo. Skozi kratko zgodovino komunističnega gibanja in današnje cilje je prišel do problemov, ki danes komuniste najbolj zaposlujejo. Omenil je ujanjanje delavske kontrole, pospešeno urejevanje kadrovskih problemov in uveljavljanje samoupravljanja na vseh področjih življenja. Pojasnil je tudi metode dela samih komunistov. V razpravi, ki se je razvila po besedah tovariša Žagarja, so mladi menili, da v vrste zveze komunistov ne morejo vstopati kar nepripravljeni in da so pravzaprav še vedno premalo seznanjeni z delovanjem in cilji te organizacije.

Zato bo treba čimprej pripraviti sestanek, ki bo posvečen le tej zadevi, odveč pa ne bi bilo tudi krajše predavanje o vlogi in nalogah komunistov. Prav tako so mladi izrazili željo, da bi bili bolj seznanjeni z dogajanjem v podjetju.

Mladinskega sestanka se je udeležil tudi predstavnik ekonomskega šolskega centra iz Slovenj Gradca, da bi mlade iz Gradisa opozoril na precejšnje možnosti sodelovanja z njimi. Vsi prisotni so menili, da tako sodelovanje ne bo težko vzpostaviti in da bi z njim morali začeti čimprej.

Ena izmed točk dnevnega reda je bila posvečena tudi organiziranju v družine počitniške zveze. Ugotovili so, da bi vključitev v to organizacijo bila koristna, saj bi se tako lahko lažje srečevali z drugimi mladinskimi aktivni v Gradisu, precej ugodnosti pri potovanjih (popusti itd.) pa bi lahko koristili tudi tisti, ki so doma iz oddaljenejših krajev in jih pot precej stane.

Sestanek je pokazal na marsikatero problem, ki jih bo treba v bodoče še rešiti, vendar so vsi prisotni pokazali voljo, da jih bodo z veseljem reševali, če bodo te naši pravi odmev pri vodilnih v podjetju. To pa prav gotovo ne bo težko, saj so prisotni predsednik DS Karel Ficko, sekretar OO ZK Anton Samul, šef komerciale Ivan Ciringer ter Bora Stamenkovič zagotovili, da jim bo podjetje vedno pomagalo.

Na koncu sestanka so se mladinci dogovorili, da bodo izvedli nekaj delovnih akcij, s katerimi bi spraviili blok malih stanovanj poleg dosedanjega samskega doma pred snegom pod streho.

NADA GAŠPIR

IV. sindikalne športne igre v Kraljevu

V okviru počastitev 6000 usmrčenih rodoljubov med NOB so se v Kraljevu končale VI. Sindikalne športne igre »Bratstvo in enotnost«.

Komisija za šport in rekreacijo mestnega sveta Zveze sindikatov iz Ljubljane je določila za to tekmovanje le ekipi strelcev in kegljačev, čeprav so bila tekmovanja tudi v šahu in namiznem tenisu.

Ekipi sta bili zbrani iz več ljub-

ljanskih podjetij, med njimi tudi GIP Gradis. Edina zastopnica našega podjetja je bila strelka Antonija Zupančič, ki je veliko pripomogla, da je ljubljanska ekipa zasedla solidno 6. mesto. Ekipa kegljačev pa je bila še za mesto boljša.

Obe ekipi sta torej dokazali, da je rekreacijski šport v ljubljanskih delovnih organizacijah na zavirljivi višini.

Komunisti v našem podjetju ne počivajo

V začetku meseca so se na centrali zbrali člani osnovne organizacije ZK, da bi ocenili delo komunistov v dosedanjem obdobju in izbrali kandidata za nove člane vodstva v občinsko konferenco ZK.

Pred obravnavo teh dveh točk dnevnega reda so pregledali izvršitev sklepov prejšnje seje. Na prejšnji seji so namreč razpravljali med drugim tudi o sprejemu novih članov v organizacijo in sklenili, da je treba število in strukturo članstva izboljšati, vendar do danes ni bilo veliko storjenega. Člani so sklenili, da bodo v svojem okolju poiskali primerne ljudi in jih predlagali za nove člane v OZK.

Razpravljali so tudi o zadolžitvah posameznih članov. Ugotovili so, da je od 17 članov organizacije nekaj takih, ki so premalo, oziroma nič angažirani v delu samoupravnih organov in družbenopolitičnih organi-

zacijah. Prav tako se nekateri člani premalo ideološko izobražujejo. Saj je celo nekaj takih, ki sploh niso predelali osnutke obeh устав, niti se niso seznanili s samoupravnim sporazumom o združitvi TOZD. Zato so sklenili, da mora biti vsak član ZK v doglednem času vključen v aktivno delo na vsaj enem področju. OZK bo občasno preverjala, kako so člani angažirani.

Sekretar OZK tovariš Koletar je najprej ugotovil, da so komunisti več ali manj sodelovali v razpravi o osnutkih obeh ustav in predelali izhodišča za pripravo stališč in sklepov za X. kongres ZKJ, da pa za tekoči sestanek ni nihče pripravljen

na razpravo. Člani so nato sklenili, da ne bi smeli iti mimo konkretnejše predelave izhodišč, zato naj bi v kratkem sklicali nov sestanek, na katerem naj bi bili člani za razpravo res pripravljeni. Še posebno bi morali pazljivo obdelati tista poglavja izhodišč, ki se nanašajo na razvoj socialističnih samoupravnih odnosov in naloge komunistov v zvezi s tem.

Ko so ocenjevali delo organizacije ZK v zadnjem obdobju, so menili, da so komunisti v centrali prispevali tudi precejšen delež pri uvajanju novih samoupravnih odnosov v podjetju, saj je Gradis znan kot OZD v katerem so novi odnosi najprej in sorazmerno dobro uveljavljeni. Tudi nekateri člani OZK so dobili tako priznanje ne samo v okviru podjetja, temveč tudi izven njega. Še vedno pa bo dela dovolj, saj pri samem izvajanju novih oblik gospodarjenja

in odnosov večkrat naletimo še na odpor in neuvajanje novosti.

Pri izboru kandidatov za nove člane vodstva ZK v občini Ljubljana-Center je tovariš Koletar posebej poudaril, da moramo poleg ideološko-političnih kriterijev upoštevati tudi kriterij večjega zastopstva članov delavcev iz neposredne proizvodnje ter člane — žene. Ker v naši OZK nimamo neposrednih proizvajalcev, bi bilo treba uveljaviti naše žene, zato so za kandidata za člane občinske konference ZK izbrali inženir Milo Capuder.

V podjetju smo že sedaj imeli organizirano celotno OZK tako, da je stalna konferenca ZK delovala nekako tako, kot to danes zahteva oblika s svetom ZK v večjih delovnih organizacijah, zato na novo obliko ne bo težko preiti. Vendar pa bo treba sestavo sveta vseeno nekoliko spremeniti in področje njegovega dela prilagoditi novim pogojem.

Le štiri dni po sestanku na Centrali so se sestali komunisti v Mariboru na svoji volilni konferenci, kjer so pregledali svoje dosedanje delo in izvolili nove člane organov organizacije. Ko so gledali svoje uspehe v zadnjem času, pa so tudi ugotovili, da so obnavljanju članstva dali premalo poudarka. To jim bo vnaprej v opomin, saj si učinkovite vloge in delovanja ZK ni mogoče zamisliti

brez sodelovanja predvsem mladih ljudi, prav tako pa je v organizaciji tudi premalo delavcev. V začetku letošnjega leta so zato sprejeli konkretne in dober načrt za sprejemanje novih članov v ZK, ki pa še ni našel pravega mesta v delu. Kar pa se tiče drugega dela, so ugotovili, da je bilo to sorazmerno dobro. Organizirani so bili v komisije, kjer so obravnavali konkretne primere. Še vedno pa so opazili, da je pri vsem tem delu veliko deloval pravzaprav sam sekretariat ali sekretar.

Ena izmed pomembnih področij delovanja komunistov v zadnji mandatni dobi so bile tudi razprave o ustanovitvi TOZD in kasneje o samoupravnem sporazumu. Ocenili so, da so komunisti pri tem delu res odigrali tisto vlogo, ki jim je bila zaupana. Samoupravna angažiranost podjetja je na takšni stopnji, ki resnično zagotavlja vsem zaposlenim uveljavljanje temeljnih pravic. Nekoliko manj poudarka so dali dolžnostim, predvsem pa konkretni odgovornosti zaposlenih. Tudi stabilizacijsko obdobje je našlo med komunisti velik odmev, vendar še vedno ne dovolj velik. Komunisti so bili pri teh nalogah premalo organizirano prisotni. Teh nalog niso prevzeli nase in jih opredelili kot svoje temeljne naloge ter bi jih tako še pospešeno prenesli v kolektiv.

NEZGODE NAS OPOZARJAJO

V mesecu oktobru 1973 se je pri delu poškodovalo 50 delavcev, na poti na delo in iz dela pa se je poškodovalo 9 delavcev. Do sedaj se je poškodoval vsak 14 delavec, kateri pa je povprečno boloval 17 dni. V tem mesecu je izgubljenih 7630 dni zaradi bolovanja ali 7,48 procentov.

TOZD CELJE (14 poškodb)

BABIČ Zoran, PU zidar — Pri prenašanju lesa je udaril na žičnik. Obut je bil v delovne čevlje, kljub temu pa si je poškodoval stopalo leve noge.

BONIČ Anton, PU zidar — Pri prenašanju lesa je stopil na žičnik. Obut je bil v delovne čevlje, kljub temu pa si je poškodoval stopalo leve noge.

BRATKOVIČ Branko, PU zidar — Žerjav je dvignil posodo z malto na teraso stolpnice S1. Na posodi je bila tudi vreča cementa, ko jo je imenovan hotel dvigniti, mu je stisnilo levo roko med ročko in posodo.

DORIČ Nazif, PU tesar — Pri razopazovanju vmesne deske, ki služi kot zavora pri armaturnih sidrih, je s sekiro odstranil desko. Ker pa mu je le-ta spodletela, se je z zamahom vsekav v sredinec in delno tudi kazalec leve roke.

DANANOVIČ Muhamed, PK železokrivec — pri rezanju armature je odrezal žico s kleščami, pri tem mu je odletel kos žice v levo oko.

FOŠNARIČ Franc, delovodja — Ko se je peljal na delo z osebnim avtomobilom, katerega je vozil Vaupotič Stanislav, iz Gorišnice v Celje, se je poškodoval v prometni nesreči.

HODŽIČ Asif, PU zidar — Pri pokrivanju bet. elementov s folijo je stopil na žičnik in se ubodel v stopalo desne noge.

MEJRENIČ Mujim, KV tesar — Ko je razopazoval stene stopnišnega iaska, se je od opaža odbila zagodza in mu padla na desno nogo. V zagodzi je bil žičnik, ki ga je ranil v desno nogo — nart.

NEMČIČ Safet — PU zidar — Pri prenosu ograjne mreže je stopil na žičnik in se ubodel v stopalo leve noge.

OSMIČ Husein, NK delavec — Na poti na delo, ko je šel peš čez cesto po prehodu za pešce ga je zbil avtomobil.

SALAMUN Martin, VK tesar — Na poti z dela s kolesom ga je neznan avtomobil zasledil z žarometi tako, da ni opazil jame v cestišču. Padel je in se poškodoval.

ŠLIVAR Husein, KV zidar — Na poti z dela ga je zadela nasproti vozeči avtomobil in dobil je težje poškodbe.

TISIČ Anton, NK delavec — Ko je šel po stopnicah v stolpnici v višje nadstropje, mu je padla malta v levo oko, ker so v višji etaži ometavali zid.

ZUNIČ Raif, NK delavec — Pri montaži stene je s sekiro zabijal

vezni vijak. Pri tem se je udaril po palcu leve roke.

TOZD JESENICE (6 poškodb)

GRVALA Kadri, PU zidar — Pri sestopu z delovnega odra je stopil tako nerodno, da je klecnil in si zvil desno nogo.

ŠILJIČ Omer, NK delavec — Ob priliki zidanja s siporcom je s kladivom obdeloval komad siporexa in se pri tem udaril po palcu leve roke.

ARSIČ Radoš, KV traktorist — Pri igranju nogometa v okviru tekme za Gradis si je poškodoval desno roko v zapestju.

BENČIK Ivan, KV tesar — Pri dviganju stojke na balkonsko ograjo mu je spodrsnilo in stojka mu je padla na sredinec leve roke.

DŽANANOVIČ Salih, NK delavec — Pri nameščanju drobilca mu je poškodovalo prstanec leve roke.

DELIČ Salih, PU tesar — Pri čiščenju opažnih desk se je s tesarskim kladivom udaril po desni nogi.

TOZD KOPER (— poškodb)

V tem mesecu ni bilo zabeleženih nobenih poškodb.

TOZD LJUBLJANA (6 poškodb)

OMERAŠEVIČ Mustafa, KV tesar — Pri polaganju škatele v blok temelja je imenovan stopil med armaturo in si pri tem poškodoval desno nogo pod kolenom.

ČULIBRK Luka, NK delavec — Pri prenosu železnih mrež se je delavec spotaknil ter ga je pri tem mreža udarila po desni nogi.

ŠEVIČ Mile, PK zidar — Pri razopazovanju bet. jaska je sodelavec nepravilno razopazoval, tako da je ploč imenovanemu padel na nogo.

SVITLICA Rajko, KV tesar — Pri izvlačenju žeblija iz deske mu je žebelj odletel v desno oko in mu ga poškodoval.

ČULIČ Mile, NK delavec — Pri razkladanju YU nosilcev si je preščipnil kazalec desne roke.

ZUPANČIČ Pavel, ključavničar — Pri brušenju kotnega železa mu je delček priletel v levo oko in mu ga poškodoval.

TOZD LJUBLJANA-OKOLICA (2 poškodbi)

MILJATOVIČ Nikola, KV zidar — Ko je delal pri transportu materiala z gradbenim dvigalom, mu je ročica za zapiranje košare pritislila prst ob obojcev cevne odra ter ga poškodoval.

BRANKOVIČ Savo, KV zidar — Delavci so po plohih natovarjali na kamion voziček za kuhanje smole. Ker je rosilo, je bil ploč moker, tako da je vozilo sprednjega dela vozička navkljub zagodzi zdrsnilo po plohu navzdol in udarilo imenovanega po nogi.

TOZD MARIBOR (10 poškodb)

KANOTI Franjo, PK delavec — Na poti z dela ga je povozil voznik osebnega avtomobila.

FURJAN Stjepan, NK delavec — Pri hoji po gradbišču je stopil na kamen ter si pri tem izvil desno nogo.

PANIČ Ivan, KV tesar — Ko je razopazoval stopnišni podest v višini 1,6 m je zgubil ravnotežje, odskočil na tla in se poškodoval.

MIHIN Mirko, KV tesar — Pri žaganju lesa na krožni žagi si je poškodoval palec na levi roki.

VEIT Vinko, delovodja — Pri prenašanju pohov je stopil iz zloženega lesa višine 40 cm na tla tako nerodno, da si je zlomil, na desni nogi polovico stopala.

KUHAR Ignac, KV tesar — S tremi sodelavci je prevažal YU nosilce z japanarjem. Ko so zapeljali preko kamna, so se nosilci zapeljali naprej in mu pri tem stisnili sredinec leve roke.

BISTROVIČ Anton, NK delavec — Pri nakladanju žganega apna na tovornjak je udaril z levo roko po strarici in si izpahnil mezinček.

PAJTAČ Ivan, PK tesar — Na poti z dela ga je povozil oziroma zadela avtomobilnik.

ŽITNIK Stanko, KV tesar — Pri premazovanju betonske plošče z KRAUTOXINOM mu je razredčilo brizgnilo v levo oko.

KRALJIČ Josip, KV tesar — Pri razopazovanju bet. plošč mu je po vetru priletel drobec betona v obraz in oči.

TOZD RAVNE NA KOROŠKEM (6 poškodb)

ČENANOVIČ Zuhdija, NK delavec — Pri nakladanju cestnih robnikov mu je stisnilo sredinec desne roke.

DURANEC Ivan, VK tesar — Pri premikanju igličastega dvigala se je prelomil ploč delovnega platoja ter kot vzmet udaril poškodovanega v obraz.

PLEŠEJ Alojz, KV zidar — Pri žaganju deske na krožni žagi mu je desko odbilo, nato spodrsnilo tako, da mu je odžagalo vrh prstanca leve roke.

RAMIČ Rasim, PK betoner — Pri potiskanju deske v skobelni stroj mu je spodrsnilo, pri čemer mu je rezilo posnelo vrhnji del sredinca leve roke.

VRAČAR Božo, VKV tesar — Pri premikanju dvigala 500/750 se je na delovnem platuju prelomil ploč ter kot vzmet udaril imenovanega v obraz.

LAKIČ Blago, PK tesar — Pri nabijanju železne zagozde v ročaj kladiva si je poškodoval sredinec desne roke.

TOZD NIZKE GRADNJE (5 poškodb)

GAJIČ Miladin, strojni ključavničar — Pri dvigovanju jeklenega profila je hotel počistiti prostor pod profilom, vendar je sodelavec železo prej izpustil tako, da si je poškodoval sredinec in prstanec desne roke.

HORVAT Martin, delovodja — Pri postavljanju armature z žerjavom v opaž mu je priletel drobec rje v levo oko.

PETAK Ivan, VK zidar — Pri igranju nogometa v okviru Gradisovih športnih iger si je poškodoval levo roko.

MARJANOVIČ Cvijetan, PK tesar — Pri zategovanju žice za vezanje opaža je uporabljal zidarsko spojko tako, da si je poškodoval kazalec desne roke.

ALIČEHAJIČ Mensur, PK tesar — Pri spuščanju lesenih remenatov je zaradi nepazljivega ravnanja padel in se udaril v zapestje desne roke.

TOZD KO LJUBLJANA (1 poškodba)

TAKS Ivan, KV kovač — Pri vrtanju izvrtine Ø 21 z ročnim vrtalnim strojem je zgrabilo sveder tako, da je vrtalni stroj zasukalo, pri tem pa je imenovanega zabolalo v levem komolcu in rami.

TOZD KO MARIBOR (— poškodb)

V tem mesecu ni bilo zabeleženih nobenih poškodb.

TOZD ŠKOFJA LOKA (3 poškodbe)

COTAR Franc, NK delavec — Pri vžigu motorne žage mu je padel ročaj z verigo na desno roko in jo porezal.

ČADEŽ Igor, avtomehanik — Sodelavec je porinil prazen vagonet v sušilnico, pri tem pa je imenovanega vagonet pritislil na goleno desne noge.

ŠTIMAC Matko, steklar — Pri čiščenju in prekladanju vratnih kril je z levo nogo udaril po robu stolice in se poškodoval.

TOZD OGP LJUBLJANA (2 poškodbi)

KENDIČ Mehmed, železokrivec — Pri vlaganju armature v opaž nosilca si je zagodzil desno dlan med armaturo, pri čemer si je poškodoval dlan in mezinček.

BEGANOVIČ Hasan, PK betoner — Ko je s sodelavcem razopazoval opaž fasadnega bet. elementa, ga je stranica opaža udarila po stopalu leve noge.

TOZD SPO LJUBLJANA (1 poškodba)

STANAR Milan, upravljač TM — Pri nalaganju polnega soda nafte na buldožer je sod zdrsnil in mu pritislil desno roko.

TOZD ŽELEZOKRIVNICA (2 poškodbi)

HLUPIČ Milan, KV železokrivec — Ko je prenašal bet. železo Ø 22, mu je železna palica padla na stopalo desne noge in mu jo poškodovala.

MERLAK Marijan, VK železokrivec — Ko je delal na krivlinem stroju OMES, je z levo roko držal za železo na stroju, z desno roko pa je vključil stroj. Pri tem mu je stroj poškodoval kazalec leve roke.

TOZD CENTRALNO SKLADIŠČE (1 poškodba)

KEREC Jože, VK delavec — Pri dviganju železa z žerjavom je stopil na kolobar, pri tem mu je spodrsnilo in padel z 3 m visokega kupa železa.

Bojan Bambič

Gibanje poškodb in bolezni po TOZD v mesecu oktobru 1973

TOZD	Poškodovanih		Dni bolovanja za poškodbe		Bolezni		Zaposlenih	
	pri delu	na poti	pri delu	na poti	štev. bolnih	dni bolov.	1973	1972
1. Celje	10	4	77	30	88	843	530	
2. Jesenice	5	1	55	32	76	949	645	
3. Koper	—	—	—	—	19	202	209	
4. Ljubljana	6	—	79	25	77	789	504	
5. Lj. okolica	2	—	24	23	52	652	417	
6. Maribor	8	2	145	52	89	1027	838	
7. Ravne	5	—	71	—	40	482	443	
8. Nizke gr.	4	1	63	21	24	605	382	
9. KO Ljubljana	2	—	13	—	16	139	191	
10. KO Maribor	1	—	49	—	26	221	323	
11. LIO Sk. Loka	3	—	26	—	20	181	192	
12. OGP Ljubljana	1	1	23	31	13	191	200	
13. SPO Ljubljana	1	—	18	11	22	231	324	
14. Proj. biro Lj.	—	—	—	—	1	3	41	
15. Uprava nas. Lj.	—	—	—	—	5	121	34	
16. Železokrivnica	2	—	50	—	22	168	107	
17. Centrala	—	—	—	—	26	133	376	

OKTOBER								
1973 SKUPAJ	50	9	693	225	616	6937	5756	
OKTOBER								
1972 SKUPAJ	41	2	613	80	593	6242	5219	

PRIMERJAVA ZA CELOTNO PODJETJE

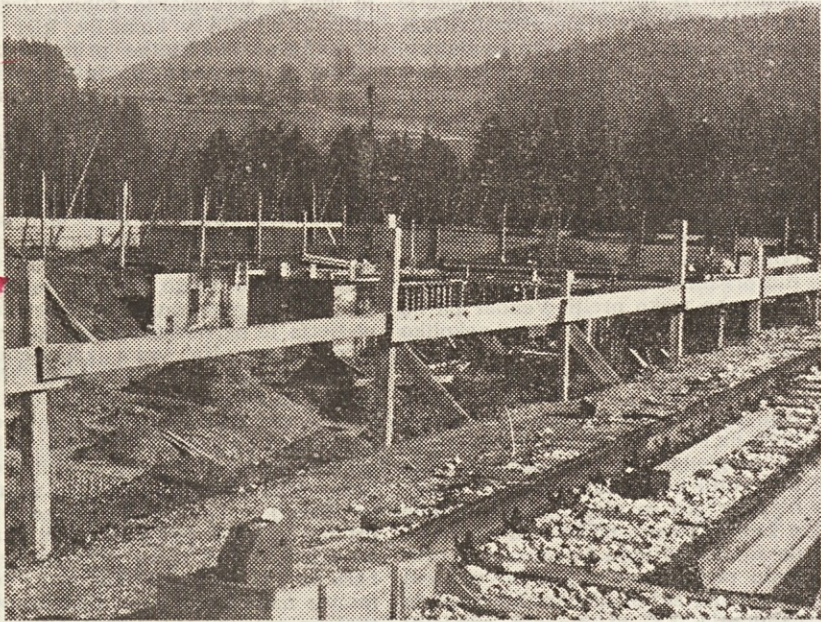
od 1. 1. do 15. 10. 1973	381	35	6413	1098	5616	63648	5372	
od 1. 1. do 15. 10. 1972	288	28	5085	938	4836	53929	5173	

Povečanje števila poškodb v mesecu oktobru 1973 proti mesecu oktobru 1972 po TOZD je naslednje: Celje 7, Jesenice 4, Maribor 3, Nizke gradnje 2, Železokrivnica 2.

V letu 1973 je doslej v podjetju pri delu 93 več poškodovanih, kakor je bilo v istem času v letu 1972.

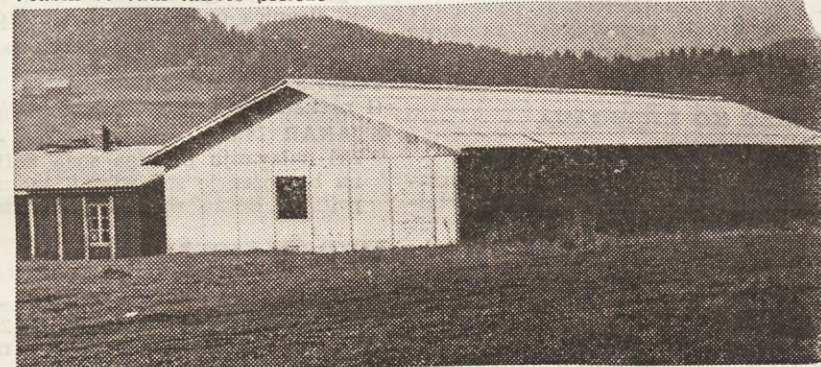
GRADIS V SLIKI

Tretji blok na Javorniku, ki bo imel 100 stanovanj, bo končan prihodnje leto

Včasih se tudi takole prileže

V Slovenj Gradcu imajo delavci od postelje do gradbišča le par korakov

Namesto kegljev so bili lonci

Vsi dobro poznamo naše dekle, ki podira uspešno keglje na raznih tekmovanjih. To je Lojzka Lešnik, katero pa smo zadnjič srečali na njenem delovnem mestu in ne pri kegljih. Tam smo tudi malo pokramljali z njo, čeprav je bil ravno čas kosila in dela je imela dovolj že z lonci, nakar smo še mi delali gnečo okoli nje. Srečali smo jo namreč v menzi na gradbišču v Novih Jaršah.

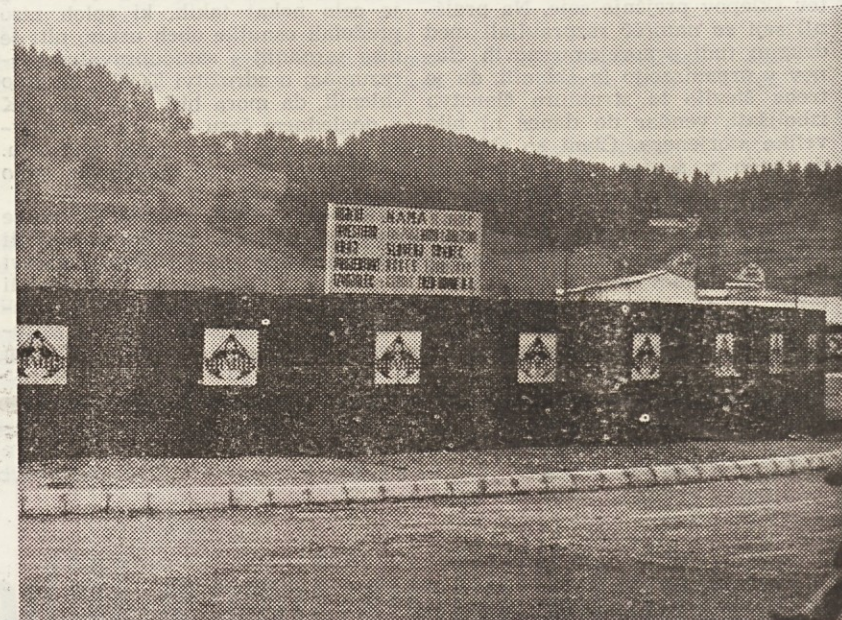
- Koliko časa ste že tukaj?
- Prišla sem pred štirimi meseci, prej pa sem bila na centrali.
- In kje vam je bolj všeč?
- Tukaj, v Zalogu, se mi zdi prijetnejše. Pa ne pravim to zato, ker sem sedaj pač tukaj, ampak ker se res bolje počutim tu na gradbišču.
- Kakšen pa je vaš delovni čas?
- I-11m od 8. ure dopoldne do 16. ure popoldne.
- Ker vemo, da svoje kegljanje jemljete resno, nas zanima, kdaj potem hodite na treninge?
- Hodim dvakrat na teden — v sredo in četrtek, seveda po službi. Je precej naporno, še posebej sedaj, ko hodim tudi v večerno šolo. Ampak končno se pa le da vse urediti.

Kilometrina 1,30 din?

Komisija za presojo samoupravnih sporazumov je na svoji zadnji seji predlagala povišanje kilometrine do višine 1,30 din za prevoženi kilometer. Komisija predlaga tak obračun že od 1. novembra 1973 dalje. Predlog bo verjetno sprejet, saj komisija potrebuje le pismeno izjavo o soglasju večine podpisnic zaradi spremembe sporazuma in vpisa v register.

Stanovanjska baraka v Slovenski Bistrici

V Slovenj Gradcu bo zrasla nova biagovna hiša, ki jo gradimo za Namo

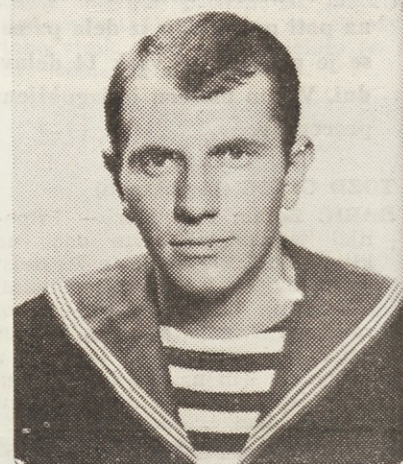
Naši vojaki pišejo

Spoštovani urednik!

Ker sem na odsluženju vojaškega roka, vas prosim, če mi lahko pošljete naš vestnik tudi k vojakom. Istočasno pozdravljam svojega čefa ing. Kohneta, mojstra Braneta in Blaža ter vse ostale na Železokrivnici, posebno pa Novakovič Mladu in Ferida.

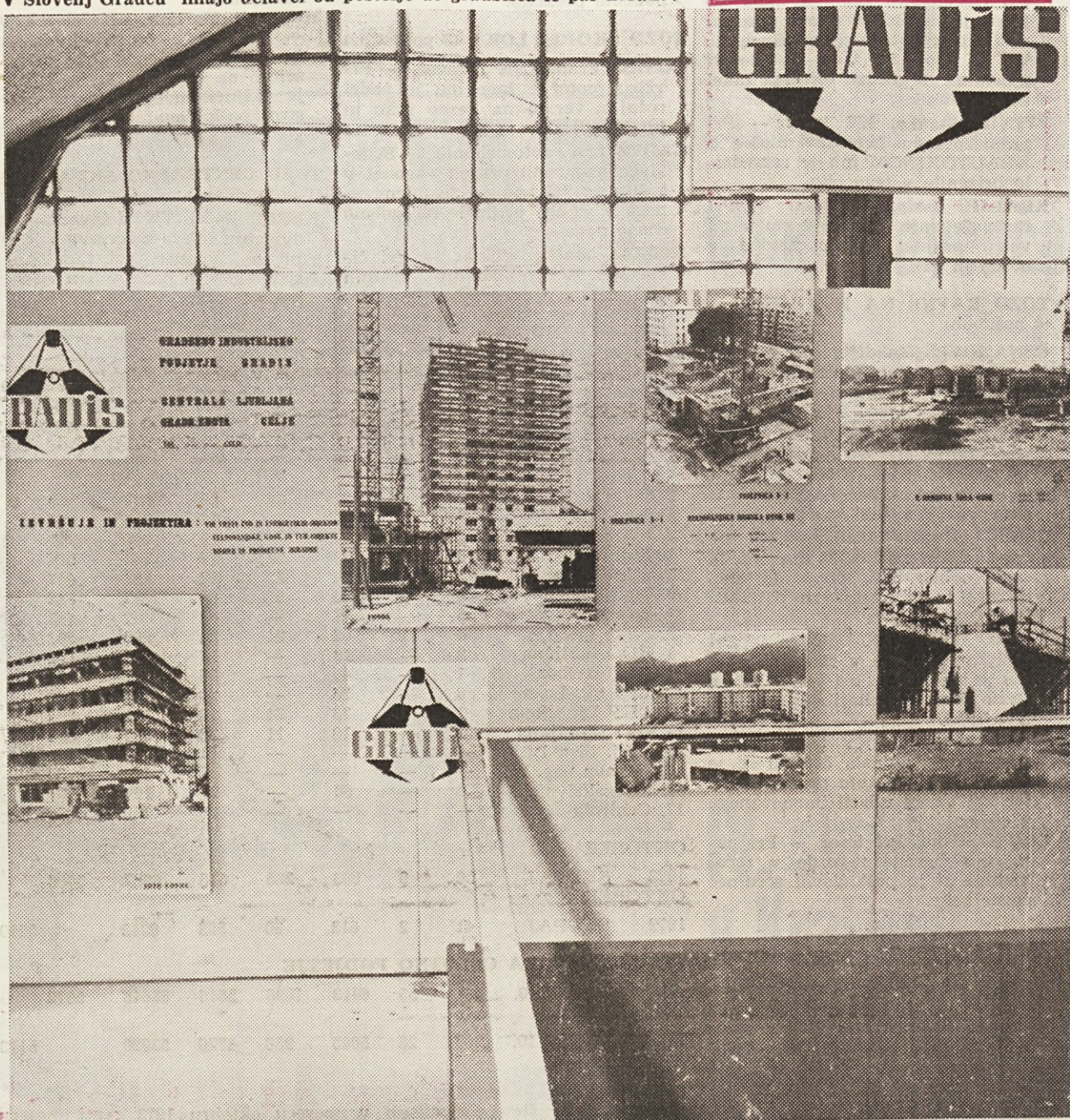
Prisrčne pozdrave vsem Gradisovcem.

mornar
Ilija Nikolič
V. p. 1159/91 B
VE-5
52002 Pula

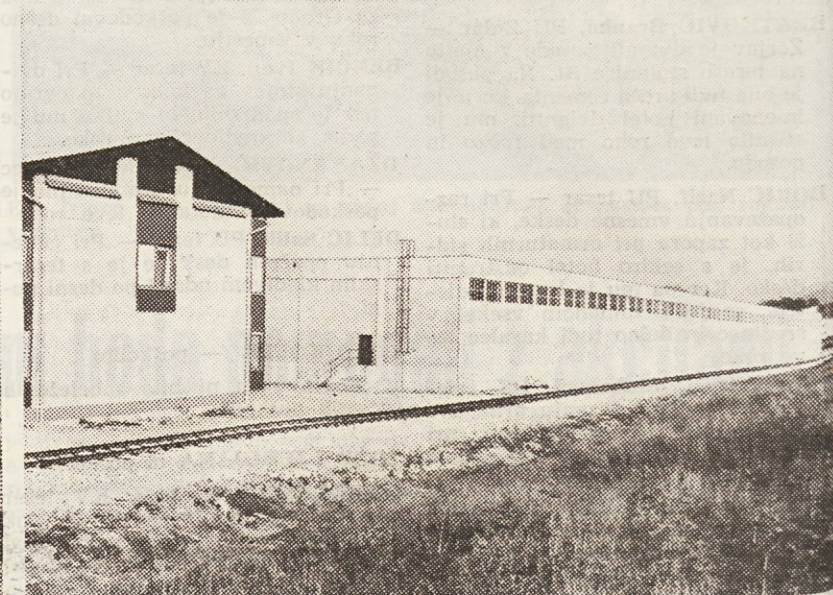

Ilija Nikolič

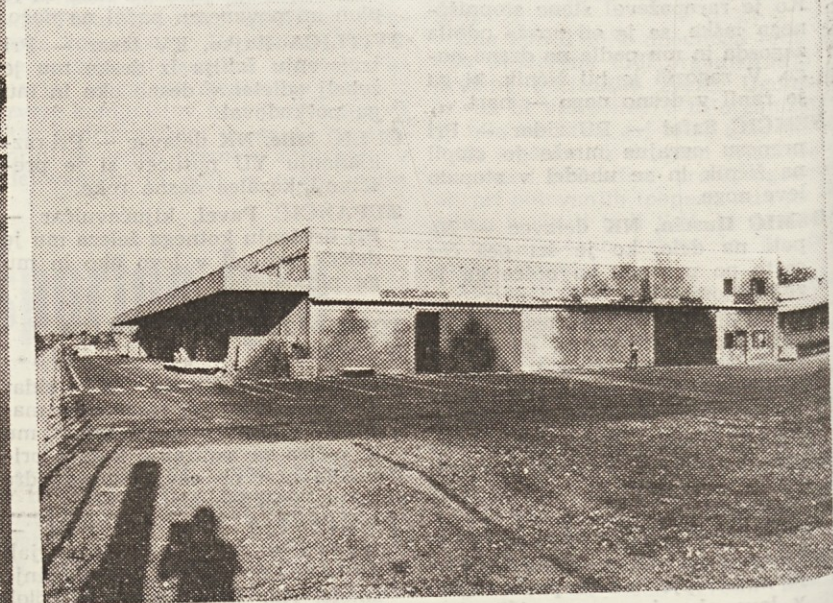
GRADIS

Tudi Gradis na obrtnem sejmu v Celju. Celjska enota se je letos prvič udeležila že tradicionalnega VI. sejma obrti. Na sejmu se je predstavila s slikovnim prikazom objektov, katere gradi oz. so bili zgrajeni na celjskem področju v zadnjih letih

Pravi »BOOM« Gradisovih hal v Celju. Celjani bodo do spomladi zgradili že preko 40.000 m² raznih industrijskih in skladiščnih hal tipa »Gradis« (objekti — Javna skladišča, EMO, Slovenijales, Etol, Toper, Kovinotehna). Na posnetku je objekt javnih skladišč.

Otvoritev skladišča »Slovenijales« v Celju. V oktobru je bila v Celju svečana otvoritev hale Slovenijales (skladišče polfinalnih izdelkov), katero je zgradila celjska enota.

